

LITURGIJSKA SLAVLJA KROZ MJESEC

L I P A N J

1. SV. JUSTIN, filozof i mučenik**1.** *Obavezan spomendan*

Justin je bio kao filozof kršćanin i kao kršćanin filozof. Rođen je u Flavia Neapolis, danas Nablus u Palestini oko 110. godine. Od mladosti je tražio put k Istini. Bio je jako naobražen, posebno filozofski. Proučavao je sve filozofske pravce i škole, npr. stoičku, pitagorejsku, aristotelovsku i neoplatonsku. Međutim, nigdje nije našao željena odgovora. Sam pri povijeda da je nezadovoljan pošao u samoću na obalu mora i dao se na razmišljanje. Tu ga je neki dični starina upozorio da ljudski um ne može doći do Istine bez Božje pomoći.

Postao je kršćaninom, i to aktivnim i angažiranim. Nosio je i dalje svoj filozofski plašt, dulje vremena boravio u Efezu, putovao po svijetu i naučavao »novu filozofiju«, kako je sam nazivao kršćanstvo. Bio je dva puta u Rimu i tu osnovao svoju filozofsku školu. Imao je javnu raspravu s ciničkim filozofom Krescentom. Napisao je dvije »Apologije«, jednu je posvetio caru Antoninu Piju, a drugu Marku Aureliju, rimskom senatu i narodu. Od drugih djela sačuvan je samo protužidovski »Dijalog s Trifonom«.

On je prvi kršćanin koji je počeo istraživati odnos razuma i vjere. Obradio je cijeli apostolski nauk (predaju). Značajan je njegov nauk o Bogu Stvoritelju, Kristu Sinu Božjemu (čak preegzistencija Krista) i prvi paralelizam Eva — Marija. Opširno prikazuje liturgiju prve Crkve, posebno krštenje i euharistiju.

Cinik Krescent ga je optužio da je kršćanin. Zato je 165. g. od gradskoga prefekta Rustika osuđen da mu se odsiječe glava zajedno sa šest drugih kršćana (Hierak, Hariton, Harita, Euelpist, Peon i Liberijan). Sačuvani su autentični akti njihova mučeništva.

Justin je u 2. st. pokazao da vrhunski intelektualac ne može biti kršćanin nego i teolog, i apologeta, i učitelj.

Istog dana

– **Sv. Reverijan**, biskup, **Pavao**, prezbiter, i **drugovi**, mučenici. Podnijeli su mučeništvo za cara Aurelijana. Štovanje im se posebno raširilo u biskupiji Autun.

– **Sv. Pamfilije**, prezbiter i mučenik. Mučen u Cezareji Palestinskoj u dva navrata: prvi put za Galerija Maksimijana, a drugi put za Firmilijana 310. g. kada je i preminuo. Datum njegove smrti nije zasigurno utvrđen prema postojećim svjedočanstvima. Euzebij Cezarejski je ostavio o njemu i njegovu mučeništvu izvanredno lijepe i vrijedne podatke u svojoj »Crkvenoj povijesti«.

– **Sv. Tespezije**, mučenik iz Kapadocije za cara Aleksandra Severa (222.-235.)

– **Sv. Ishirion**, mučenik. Bio je vojskovođa za Dioklecijanovu progonstva i podnio mučeništvo u Egiptu zajedno s petoricom vojnika.

– **Sv. Firmin**, mučenik, kamenovan za Maksimijanovu progonstva.

– **Sv. Felin i Gracinijan**, mučenici. Bili su vojnici, a mučeništvo su podnijeli u Etruriji za Decijeve progonstva.

– **Sv. Prokul**, mučenik iz vremena cara Maksimijana. Mučen u Bolonji.

– **Sv. Sekundo**, mučenik. U umbrijskom mjestu Ameriji bačen u Tiber za vrijeme Dioklecijanove progonstva.

– **Sv. Krescencije**, mučenik. Bio je vojnik za vrijeme Dioklecijana.

– **Sv. Kaprasije**, monah iz Lerinsa u Galiciji. Zajedno sa sv. Honoratom utemeljio je veliki samostan. Umro je polovicom 5. stoljeća.

– **Sv. Enekon**, opat. Rodom je iz grada Bilbao. Umro je na današnji dan 1068. godine. Štovanje mu je odobrio papa Aleksandar III. god. 1163.

– **Sv. Šimun**, monah. Rodio se na Siliciji. Otac mu je bio Grk. Umro je 1035. godine. Svetim ga je proglasio papa Benedikt IX. Posmrtni ostaci mu se nalaze u Trijeru gdje se na osobit način štuje.

2. SV. MARCELIN I PETAR, mučenici

2. *Neobavezan spomendan*

O životu i radu ove dvojice rimskih mučenika sačuvani su vrlo oskudni podaci. Sve što znamo o njima, znamo iz epitafa koji je papa Damas postavio na njihov grob.

Prema tradiciji, Marcelin je bio svećenik a Petar egzorcist. Prema svjedočanstvu pape Damasa (384.), mučeništvo su podnijeli u vrijeme Dioklecijanove progonstva 304. godine. Prije nego će im obrubiti glave, krvnik ih je natjerao da sami sebi iskopaju grob. Kako su pogubljeni i pokopani na skrovitom mjestu u šumi, grob im je ostao nepoznat dok ih nije otkrila pobožna gospođa Lucilla.

Prema Geronimianovu Martirologiju, njihovi su posmrtni ostaci prenešeni *Ad duas lauras* na Via Labicana. Nad njihovim grobom, prema Liber Pontificalis, Konstantin je sagradio baziliku u njihovu čast. U toj istoj bazilici Konstantin je pokopao svoju majku sv. Jelenu. Epitaf koji je papa postavio na njihov grob uništili su Goti. Godine 1897. arheološka iskapanja otkrila su kriptu te bazilike i neke fragmente epitafa.

Sjećajući se njihove slavne smrti, već su im njihovi suvremenici iskazivali posebnu čast. Papa Vigilio unosi imena te dvojice mučenika

u kanon mise. Tako su njihova imena postala slavna i oteta zaboravu usprkos šturim podacima koje imamo o njima. U skladu sa svim liturgijskim knjigama i obnovljeni kalendar zadržao je njihov spomen.

BN

Istog dana

– **Sv. Erazmo**, biskup i mučenik. Biskupovao je u talijanskom gradu Formia u vrijeme Dioklecijanova progonstva. Koncem 6. st. njegovo je tijelo preneseno u Gaetu od straha pred najezdom Saracena. Zbog toga mu se štovanje proširilo u Gaeti.

– **Sv. Nicefor**, biskup. Rođen je oko 760. g. u Carigradu za vladanje cara Konstantina V. Kopronima. Niceforov otac je bio pisar na carskom dvoru. Braneći pravovjernost štovanja sv. slika, izgubio je život. Te borbe s ikonoklastima priredit će mnoge nevolje i sv. Niceforu koji je najprije obavljao istu službu kao i njegov otac, a kasnije na preporuku cara Nicefora I. posvećen je za carigradskog patrijarha. Još kao carski pisar, sudjelovao je na Drugom nicejskom saboru 787. godine. Službu patrijarha u Carigradu obavljao je od 806. g. do 815. kada je zbog divljanja ikonoklasta morao pobjeći iz Carigrada. Nakon 14 godina progonstva umro je na današnji dan 827. godine. Svojim djelima i nastupima ubrojio se među najveće borce za pravo štovanja sv. slika.

– **Sv. Eugen I.**, papa. Bio je rimski biskup od 654. do 657. godine.

– **Sv. Nikola**, hodočasnik. Prema oskudnim vijestima predaje, rodio se u Grčkoj, propovijedao u gradu Puglia, umro u Trani 1094. godine. Propovijedao je »hodočasteći« ulicama grada s križem u ruci ponavljajući stalno samo jednu uzrečicu: »Kyrie eleison!« Okupljao je oko sebe djecu koja su neprekidno ponavljala taj usklik. Papa Bonedikt XIV. uvrstio ga je u Rimski martirologij 1748. godine.

3. SV. KARLO LWANGA I DRUGOVI, mučenici

Obavezan spomendan

Do obnove crkvenog kalendara u zboru svetaca afrički je kontinent imao svoje predstavnike jedino u svojim antiknim svecima s područja Mediterana. U obnovljenom rimskom kalendaru afrički je kontinent zastupljen sa svojim prvomučenicima: sv. Karlom Lwangom i njegovim drugovima, njih dvadeset i dvojica.

Oko 1880. g. u Ugandu su stigli Bijeli oci. Zahvaljujući naklonosti kralja, ubrzo su postigli izvanredni uspjeh. Nakon smrti kralja došla su prva iskušenja za tu mladu crkvenu zajednicu u srcu »crne« Afrike. Novi kralj Mwanga pokazao je svoju ostilnost prema Bijelim ocima zbog dva razloga: moralnog i komercijalnog. Propovijedanje Bijelih otaca protivilo se njegovom moralnom životu. Osim toga, oni su ustali protiv njegove trgovine robljem. Zbog toga 1885. g. Bijeli oci su morali napustiti Ugandu. Mlado stado ostalo je bez svojih pastira i vođa. Kralj je izdao naredbu »smrtna kazna svim onima koji mole«.

Prvi koji su se oglušili na kraljevu naredbu bili su njegovi dvorani ili osobe povjerljive kralju. Među njima se ističe Karlo Lwanga, šef kraljevih dvorana i dvadeset i jedan njegov drug, koji su ostali postojani u

katoličkoj vjeri. Zbog toga su 3. VI. 1836. g. u Rubagi okrutno mučeni neki mačem pogubljeni a neki spaljeni. Za vrijeme mučenja, usprkos kraljevoj naredbi, iz njihovih grla čula se samo molitva.

U prvim progonstvima Crkve Tertulijan je napisao: »Krv mučenika sjeme je novih kršćana«. Te riječi našle su svoju potvrdu i u Ugandi. Nakon progonstva 1886. g. u Ugandi je procvjetalo kršćanstvo kao ni u jednoj drugoj afričkoj zemlji.

Najprije je papa Benedikt XV. 1920. ugandske mučenike uvrstio u red blaženih, a Pavao VI. 1964. u red svetih. Premda nisu mučeni istoga dana, njihov spomendan se slavi 3. VI. na dan smrti Karla i dvanaestorice drugova.

BN

Istog dana

– **Sv. Lucilijan i drugovi**, mučenici. Mučeni su u Jeruzalemu za vrijeme upravitelja Silvana. Lucilijanovi drugovi bijahu još dječaci kad su morali položiti život zbog vjere u Krista. Zvali su se: Klaudio, Hipacije, Pavao i Dionizije.

– **Sv. Paula**, djevica i mučenica. Uhapšena je za vrijeme dok je sakupljala krv mučenika Lucilijana i njegovih drugova. Ispovijedajući kršćansku vjeru, doživjela je istu sudbinu kao i mučenici kojih je krv pobožno sakupljala.

– **Sv. Izak**, mučenik. Bio je monah u gradu Kordobi. Na današnji dan 851. g. muslimani su mu odrubili glavu zbog ispovijedanja vjere u Krista.

– **Sv. Cecilijan**, prezbiter. Poznat je po tome što je priveo kršćanstvu kasnije slavnog biskupa sv. Ciprijana.

– **Sv. Lifardo**, opat. Umro je oko 570. g. kao opat manastira Meung. Štovanje mu se proširilo po mnogim mjestima u Francuskoj.

– **Sv. Davin Armenac**. Ovaj pobožni Armenac, u želji da hodočasti na grob Isusov u Jeruzalemu, sv. Petra i Pavla u Rimu i sv. Jakova u Campostello, stigao je do talijanskog grada Lucca. Iscrpljen putovanjem i bolešću, umro je na današnji dan 1050. g. u kući jedne pobožne udovice. Njegov grob i posmrtni ostaci postali su predmet pobožnog štovanja sve do današnjih dana.

– **Sv. Klotilda**, franačka kraljica. Žarka i ustrajna molitva kao i uzoran kršćanski život utjecali su na obraćenje njezinog muža Klodviga, franačkog kralja. Zajedno s njim krstilo se još oko 3.000 Franaka. Klotilda se rodila oko 474. g. u Lionu, a umrla 545. g. u Toursu.

4. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

– **Sv. Kvirin**, biskup i mučenik. Mučeničkim lovorom ovjenčan je u Sisku 309. godine. Prvu vijest dao je o njemu sv. Jeronim koji spominje da je mučen na području današnje Mađarske. Prudencije mu je ispjevao jedan himan i ostavio svjedočanstvo da mu je grob bio u Sisku. Pred najezdom Avara i Slavena kršćani su posmrtnu ostatku ovog sveca, umorenog u vodama Save s mlinskim kamenom oko vrata, prenijeli u Rim koncem 4. ili početkom 5. stoljeća.

– **Sv. Franjo Caracciolo**, utemeljitelj kongregacije regularnih klerika Mala braća. Rođen je 1563. g. a pravilo života njegove kongregacije potvrdio je papa Siksto V.

1588. Članovi te kongregacije polažu i zavjet da neće primiti nikakva crkvenog dostojanstva. Cilj im je propagirati ljubav prema Bogu i bližnjemu i pobožnost prema Euharistiji. Franjo je umro 1608. g. i pokopan je u Napulju gdje se i danas pobožno štuje. Papa Pio VII. proglasio ga je svecem 1807. godine.

– **Sv. Klatej**, biskup i mučenik. Bio je prvi biskup grada Brescia. Živio je polovicom III. st. kada je podnio mučeništvo.

– **Sv. Saturnina**, djevica i mučenica. Živjela je vjerojatno u 8. st. u francuskom gradu Arras.

– **Sv. Kvirin**, mučenik i Tivolija. Podaci o ovom svecu su nesigurni. Rimski martirologij ga spominje, ali po svemu sudeći radi se o udvajanju biskupa i mučenika iz Siska.

– **Sv. Optat Milevitanski**, biskup. Slavni »biskup katoličkog jedinstva i časne uspomene« (Sv. Augustin) rodio se u Milevi u današnjem Alžiru oko 320. godine. Pisao je zapažene teološke rasprave o Crkvi i sakramentima suprotstavljajući se krivom učenju donatista. On je prvi koji se ozbiljno suprotstavio donatističkom naučavanju i u tome je predšasnik sv. Augustina.

– **Sv. Petar Veronski**, mučenik. Rodio se koncem 12. st. u Veroni. Postao je redovnik dominikanac 1221. g. još za života sv. Dominika. Bio je ustrajan u propovijedanju i pobijanju krivovjeraca. Njegov aktivitet osobito je došao do izražaja u Milanu i okolici. Ustanovio je nekoliko bratovština koje će biti poticaj za osnivanje sličnih i na drugim mjestima. Postavljen je za inkvizitora u Milanu, ali ga je to stajalo života. Samo nekoliko mjeseci inkvizitorskog rada bilo je dovoljno da oni koje je Petar napadao zbog krivovjerja organiziraju da se smakne i on i njegovi drugovi. Glas o razbojstvu brzo se proširio i efekt je bio neočekivan: Petar i njegovi drugovi slavljani su kao mučenici, a krivovjerni biskup i njegovi suradnici osuđivani. Petru su pripisivana mnoga čudesa, a najveće je bilo to da su se i krivovjerni biskup koji je organizirao ubojstvo i sami ubojica obratili i čak obojica postala redovnici dominikanci. Petra Veronskog je svetim proglasio papa Inocent IV. 1253. g. i odredio da se slavi 29. travanja.

5. SV. BONIFACIJE, biskup i mučenik

Obavezan spomendan

Naziv »apostol Nijemaca« ne izražava u potpunosti njegovu apostolsku djelatnost, jer se njegova misionarska aktivnost protezala na franačko kraljevstvo i na njegovu domovinu Englesku.

Rođen je na zapadu Engleske u Crediodunumu oko 680. godine. Na krštenju je dobio ime Winfrid, a papa Grgur II. dao mu je ime »Bonifacije«. Postao je benediktinac u opatiji Exter. U toj opatiji i u Nhutschelle stekao je duhovnu i kulturnu naobrazbu. Nakon toga, neko vrijeme je i predavao u tim dvjema opatijama. Kroz to vrijeme je sastavio vlastite traktate gramatike i metrike. Stalno je bio u kontaktu s tadašnjim poznatim ljudima posebno s Aldelom, najznačajnijom figurom tadašnjega anglosaksonskog kršćanstva.

Glavne karakteristike koje su ga krasile baštini je od svog naroda: ljubav prema književnosti, ljubav prema izvanjskim misijama i ljubav prema Katedri sv. Petra.

U njegovo vrijeme, mnogi engleski i irski monasi ostavljali su Otok i prešli na evropski kontinent da bi proširili i zapalili plamen vjere u Francuskoj, Njemačkoj i u drugim zemljama.

Misionarski duh je obuzeo i Bonifacija. Želja mu je bila da propovijeda Radosnu vijest Saksoncima. Nakon što je riješio neke probleme, s trojicom drugova uputio se na kontinent. Zbog nekih neprilika njegov prvi posjet kontinentu kratko je trajao. Na povratku na Otok izabran je za opata opatije Nhutschelle. Uz pomoć neke braće uspio je anulirati svoj izbor za opata, da bi lakše ostvario svoj život san, vjerovjesnika poganskih naroda evropskog kontinenta.

U to vrijeme, na Petrovoj Stolici bijaše Grgur II. (715. — 731.). Njegova glavna preokupacija bijaše usmjerena na obraćenje Germana. Stoga je sa zanosom primio Bonifacija koji je došao u Rim tražiti njegov apostolski blagoslov i odobrenje za svoj misijski rad među Germanima. Dobivši odobrenje od pape, uz posebne napomene da obavlja sakramente po rimskoj liturgiji, praćen nekolicinom svoje subraće, 719. uputio se među Germane.

Kad je stigao u rajnsko područje, smjelo se upustio u jednu gotovo bezizlaznu avanturu, propovijedanje Evanđelja poganima. Na njegovu veliku radost uspjeh je bio zaista izvanredan. Kad je god propovijedao, pogani su napuštali svoja poganska praznovjerja i obrede i s entuzijazmom prihvaćali novu vjeru. Potvrdu i priznanje za svoj misijski rad dobio je iz Rima. Najprije ga je papa Grgur II. imenovao biskupom za cijelu Njemačku, a potom Grgur III. nadbiskupom s vlašću da posvećuje biskupe. Tim imenovanjem započela je njegova organizacijska djelatnost. Posvuda je organizirao i uspostavljao crkvenu hijerarhiju: ustanovljivao biskupije, imenovavao biskupe, gradio crkve, utemeljivao samostane, organizirao kler i formirao misionare. Među ostalima, sagradio je poznatu opatiju u Fuldi koju je sam izabrao kao vječno počivalište svojih posmrtnih ostataka. Crkvena i religiozna organizacija koju je on udario njemačkoj Crkvi nadživjela je stoljeća.

Kao biskup, posebno kao nadbiskup, posebnu je pažnju posvetio očuvanju prave crkvene nauke. U tu svrhu održao je brojne sinode i koncile.

Kao metropolit njemačkih i francuskih crkava nastojao je oko duhovne i kulturne fuzije dviju zemalja, u ime rimske i kršćanske civilizacije. Osim toga, mnogo je nastojao oko reforme Crkve u Francuskoj koja je u to vrijeme proživljavala tešku krizu. Uspjeh nije izostao. Nakon brojnih pokušaja, uspio je da je opći koncil francuskih biskupa 747. g. usvojio i promulgirao odredbe reforme, izjavio svoju ispovijest vjere i podložnosti Rimu.

Nakon uspjeha u Francuskoj, obraća se biskupu Canterbury-a šaljući mu rezoluciju francuskog episkopata, i moli ga da i on poradi oko reforme Crkve u Engleskoj.

Njegovo imenovanje za nadbiskupa Kölna izazvalo je negodovanje među domaćim klerom. Zbog toga je napustio kölnsko sjedište i preselio u Mainz.

Dok je trčao da što više pogana privede na kršćansku vjeru, stigla ga je okrutna smrt i stavila točku na njegov vrlo plodni zemaljski život. Ubijen je kod Dokkuma 5. VI. 754. dok je propovijedao i krštavao u istočnoj Friziji. Nasilna smrt, koja mu je pribavila krunu mučenika, nije zaustavila njegovo djelo — obraćenje Nijemaca s kojim se otvorila jedna nova stranica u povijesti Evrope. Dan njegove smrti obavezan je spomendan za cijelu Crkvu.

BN

Istoga dana

- **Sv. Dorotej**, prezbiter i mučenik u Feniciji za Dioklecijana.
- **Sv. Marcijan, Nikanor, Apolon i drugovi**, mučenici. Rimski martirologij spominje da su mučeni u Egiptu za Galerija Maksimijana.
- **Sv. Florencij, Julijan, Ciriak, Marcelin i Faust**, mučenici za vrijeme vladavine cara Decija.
- **Sv. Saucij**, mučenik. Bio je učenik sv. Eulogija, a život je položio svjedočeci kršćansku vjeru na današnji dan 851. g. u Kardobi.
- **Sv. Zenaida, Ciriya, Valerija i Marcija**, mučenice iz Cezareje Palestinske.

6. ■ SV. NORBERT, biskup

Neobavezan spomendan

O životu i radu sv. Norberta postoje brojni dokumenti iz XII. stoljeća. Za poznavanje njegova života i rada najvažniji je njegov »Životopis«. Taj dokument sačuvan je u dvije verzije: A i B. S obzirom na njihovo podrijetlo kao i o vrijednosti pojedinih povijesnih činjenica stručnjaci se razilaze.

Rođen je oko 1080. g. u rajnskoj oblasti od plemićke obitelji Gennep. Otac mu je bio u službi kölnskog nadbiskupa. Još kao mladić imenovan je kanonikom crkve u Xantenu. Nakon toga je prešao u Köln na nadbiskupski dvor a malo iza toga u službu cara Henrika V. Cijelo to vrijeme provodio je vrlo lagodan život. Tu je izbliza upoznao sve političke i religiozne probleme. U centru svih tih zbivanja bila je borba između pape i cara tko ima pravo postavljati biskupe. Kako donose oba životopisa, njegovo je obraćenje došlo kao plod Neba. Za vrijeme jednoga olujnog dana grom ga je bacio na zemlju. On je to shvatio kao Božji poziv na obraćenje. Napustio je svjetovni život i ušao u benediktinski samostan u Siegburgu. Godine 1115. kölnski nadbiskup ga je zaredio za svećenika.

Poslije ređenja sav je svoj život posvetio propovijedanju gregorijanske reforme. Obilazeći gradove i sela, propovijedao je poslušnost religioznom auktoritetu, poticao na čistoću običaja, podizao klonule duhove među klerom i narodom, tražio da se Crkva oslobodi moćnika ovoga svijeta. Posebno se zauzimao za pomirenje zavađenih gradova, zbog čega je i zaslužio naziv »Anđeo mira«.

Potaknut od pape, osnovao je novi red premonstratenza koji je prihvatio regulu sv. Augustina. Svrha mu je širenje mira u svijetu. Red se brzo proširio i u druge zemlje u Evropi. God. 1126. papa ga je imenovao nadbiskupom Magdeburga.

Umro je u Magdeburgu 6. VI. 1134. Kanoniziran je 1582. U cijeloj Crkvi njegov je spomen 6. VI. a u njegovom redu, prema odredbi pape Urbana VIII., 11. srpnja.

BN

Istog dana

– **Sv. Filip**, đakon. Jedan od sedmorice prvih đakona koji je propovijedao u Samariji (Dj 8,4-8), pokrstio eunuha etiopske kraljice kandake (Dj 8,26-40). Imao je četiri kćeri djevice koje su prorokovale (Dj 21,9). Ugostio je u svojoj kući sv. Pavla koji se za vrijeme 3. misijskog putovanja s pratiocima vraćao iz Mileta u Jeruzalem (Dj 21,8-10).

– **Sv. Artemije, Kandida i Paulina**, mučenici. Artemije je bio čuvar zatvora u kome su bili zasuđeni sv. Marcelin i Petar. Nakon molitve spomenutih svetaca, Artemijina kći Paulina je ozdravila pa je on i njegov dom povjerovao Gospodinu. Zbog toga su osuđeni na smrt. Artemije je pogubljen mačem, a Kandida i Paulina zasuti kamenjem.

– **Sv. Aleksandar**, biskup i mučenik. Bio je biskup grada Fiesole, a umoren je na današnji dan kod Bolonje 823. g. od upravitelja crkvenog imanja.

– **Cilicijski mučenici**. Rimski martirologij spominje dvadestoricu kršćana koji su za vrijeme careva Dioklecijana i Maksimijana podnijeli mučeništvo zbog vjere u Krista.

– **Sv. Ivan**, biskup. Na temelju nesigurnih povijesnih podataka uvršten je među veronske biskupe. To je bilo tek u 15. stoljeću.

– **Sv. Amancij, Aleksandar i drugovi**, mučenici. Podaci o imenima, mjestu i vremenu mučeništva tih kršćana veoma su raznoliki i nedovoljno sigurni. Vjerojatno se radi o afričkim mučenicima iz prvih stoljeća kršćanstva, izuzimajući sv. Amancija.

– **Sv. Kladije**, biskup. Čini se da je bio biskup u francuskom gradu Besançon početkom 7. stoljeća. Štovanje mu je jako prošireno po Francuskoj.

7. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

– **Bl. Ana od sv. Bartolomeja**, djevica, karmelićanska. Rodila se u blizini Avile u Španjolskoj 1549. godine. Stupila je u samostan sv. Josipa, prvi samostan koji je osnovala sv. Terezija Avilska. Tu je i položila zavjete 15. kolovoza 1572. Pratila je sv. Tereziju na putovanjima i njegovala u bolesti. Svetica je i umrla na njezinim rukama u Albi de Tormes 4. listopada 1582. S još četiri sestre karmelićanke, bl. Ana je prešla u Francusku da bi i tamo presadila obnovljeni Karmel. Bila je priorica u Karmelu Pontoise i Tours. Osnovala je samostan u Antverpenu u Belgiji i tu provela posljednjih 14 godina života. Umrla je na današnji dan 1620. godine. Isticala se dubokom poniznošću, ustrajnom molitvom i žarkom revnošću za spas duša. Napisala je nekoliko manjih djela koja su uglavnom služila za odgoj novakinja.

IK

– **Sv. Antun Marija Gianelli**, biskup, utemeljitelj kongregacije Kćeri Marijine. Rodio se 1789. g. na svetkovinu Uskrsa. Za svećenika je zaređen 1812. godine. Još za vrijeme studija pokazuje posebnu sklonost prema govorništvu. Nakon što je zaređen za svećenika predaje govorništvo u Genovi gdje je prakticirao ono što je sam druge učio. God. 1829. osniva kongregaciju Kćeri Marijine, a 1838. g. postaje biskup u mjestu Bobbio. Umro je 1846. g. a svetim ga je proglasio papa Pio XII. 1951. godine.

– **Sv. Robert**, opat. Živio je u 11. st. i bio prvi opat cistercijske opatije u engleskom gradu Newminster. Suvremenik je sv. Bernarda, utemeljitelja cistercita.

– **Sv. Petar, Valabon, đakon, Sabinijan, Vistremund, Habencije i Jeremija**, mučenici. Spadaju u grupu »kordopskih mučenika« koji su svoj život položili zbog kršćanske vjere za vrijeme muslimanskog divljanja u Kordobi između 825. i 930. godine.

– **Sv. Pavao**, biskup carigradski u prvoj polovici 4. stoljeća. Nekoliko puta je morao napustiti biskupsko sjedište zbog sukoba s arijancima pa je i umro u izgnanstvu.

8

Bogoslužje ferijalno

Istog dana

– **Sv. Maksim**, biskup. U Rimskom martirologiju zapisan je kao akvitanski biskup. Stariji martirologiji ne poznaju ime toga sveca.

– **Sv. Kaliopa**, mučenica. Ne zna se točno ni mjesto ni vrijeme mučeništva te svete. Vjerojatno je to bilo za vrijeme cara Decija.

– **Sv. Medard**, biskup u gradu St. Quentin u 6. stoljeću.

– **Sv. Gildard**, biskup. Bio je biskup biskupije Rouen početkom 6. stoljeća. Umro je prije 538. g. kada se na saboru u Orleansu pojavio njegov nasljednik. U Rimskom martirologiju zapisana je legenda da je Gildard bio rođen brat sv. Medarda, rođeni istog dana, istoga dana posvećeni za biskupe i istoga dana umrli. Ta legenda nema povijesne utemeljenosti.

– **Sv. Heraklije**, biskup. Biskupovao je u gradu Sens koncem 5. ili početkom 6. stoljeća.

– **Sv. Klodulf**, biskup u gradu Metz u prvoj polovici 7. stoljeća.

– **Sv. Severin**, biskup Septempeda u Italiji. Podaci o njegovu životu su jako isprepleteni legendarnim dodacima iz kasnijih vremena pa je teško razabrati što je historijska istina, a što kasniji legendarni ukras.

– **Sv. Viktorin**, biskup. Bio je rođeni brat sv. Severina.

9

SV. EFREM, đakon i crkveni naučitelj

Neobavezan spomendan

Sv. Efrem Sirac, đakon i crkveni naučitelj, rođen je oko 306. g. u Nisibi (Mezopotamija). Prema nekim dokumentima, majka mu je bila kršćanka a otac poganski svećenik. Majka ga je odgojila kršćanski, a kad je otac za to saznao, potjerao ga je iz kuće. Utočište je našao u

Edesi. Radio je na javnom kupalištu da bi preživio. Brzo se opet vraća u svoj rodni grad. Duhovno se formira pod vodstvom Jakova i Volgesa, biskupa svoga rodnog grada, čiji je i savjetnik bio. Postao je đakon da bi se što više posvetio potrebnima, bolesnima i siromasima.

Godine 367. Nisibu su zauzeli Perzijanci. Efrem ponovno bježi u Edesu. U Edesi je proveo zadnjih deset godina svog života. Kroz to vrijeme napisao je svoja najbolja i najljepša teološko-poetska djela, puna mistike i lirike, za koje je Grgur iz Nise rekao da su »rasvjetlila čitav univerzum«. Osim toga, učestvovao je u osnivanju poznate škole, zvana »Persiana«. Umire u Edesi 9. VI. 373. godine.

Ostavio je za povijest mnogo toga, ali ono što mu je osiguralo trajni spomen jest njegova teološka poezija. Zbog njezine trajne vrijednosti, papa Benedikt XV. ga je 1920. g. uvrstio u red doktora Crkve. Naziv »harfa Duha Svetoga« sasvim mu lijepo pristaje. Misli začete u duši sveca, izišle na usta pjesnika prije šesnaest stoljeća, još i danas spadaju u bisere kršćanske poezije. Posebno mjesto u njegovim pjesmama pripada Mariji. Stoga ga nazivaju Marijinim pjesnikom. U Mariji je vidio Majku Isusovu, posrednicu između neba i zemlje, krunu djevica, sjajnije od sunca. itd. Gotovo svi atributi, koje će kasniji vijekovi pripisati Mariji i potvrditi dogmama, nalaze se u njegovim pjesmama.

Do obnove Rimskog kalendara, spomen sv. Efrema slavljen je 18. VI. a obnovljeni kalendar određuje dan njegove smrti 9. VI. kao neobavezan spomendan.

BN

Istog dana

– **Sv. Primo i Felicijan**, mučenici. Ova dvojica mučenika su završila svoju životnu trku 15 milja od Rima na Via Nomentana. Na tom mjestu kasnije je podignuta bazilika.

– **Sv. Vinko**, mučenik iz francuskog grada Agen. Najstariju vijest o njemu donio je Grgur Tourski koji je umro 594. godine.

– **Sv. Pelagija**, djevica i mučenica. Spominje je Sirski martirologij iz 4. stoljeća, a sv. Ivan Zlatousti je održao dvije homilije u čast te djevice i mučenice iz Antiohije. Odatle doznajemo da je bila mučenica djevičanstva.

– **Sv. Maksim**, biskup u Sirakuzi polovicom 6. stoljeća.

– **Sv. Rikard**, biskup u gradu Andria u Apuliji u 12. stoljeću.

– **Sv. Kolumba**, opat u škotskom mjestu Jona u 6. stoljeću.

10. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

– **Bl. Ivan Dominici**, biskup dubrovački i kardinal. Kod dominikanaca se slavi kao obavezan spomendan. Svetac se rodio u Firenzi 1355. godine. Stupio je u dominikanski red u Firenzi u crkvi S. Maria Novella. Od djetinjstva je trpio govornu manu. Životopisci bilježe da se od toga oslobodio za vrijeme molitve pred slikom sv. Kata-

rije Sijenske koju je osobno upoznao za vrijeme studija u Pisi. Inače, bl. Ivan je odigrao važnu ulogu u obnovi dominikanskog reda koju je inicirala sv. Katarina. Bio je i generalni vikar reda za reformirane samostane. Obavljao je i diplomatske poslove. U Firenzi je bio predstavnik Riminija, a kasnije je tu istu funkciju obavljao i kod pape Inocenta VII. Odigrao je ulogu pomiritelja prigodom izbora pape Grgura XII. koji ga je 1407. g. imenovao dubrovačkim nadbiskupom. Godinu dana kasnije imenovan je kardinalom. Trudio se oko jedinstva Crkve u vrijeme kad su u njoj istovremeno bila trojica papa. Kao poslanik pape Martina V. putuje kod Žigmunda i Većeslava da smiri husite. Na tom putovanju, na današnji dan 1419. godine, zatekla ga je smrt u Budimpešti. Papa Grgur XVI. potvrdio je njegovo štovanje 1832. godine.

– **Sv. Getulije, Cereal i Primitiv**, mučenici iz Rima za vrijeme cara Hadrijana. Mučeni na Via Salaria.

– **Sv. Bazilid, Tripad, Mandal i drugovi**, mučenici. To su rimski mučenici iz vremena cara Aurelijana.

– **Sv. Timotej**, biskup i mučenik. Bio je biskup u mjestu Prus u Bitiniji za vrijeme Julijana Apostate.

– **Sv. Maurino**, opat iz Kölna. Njegovi posmrtni ostaci s nadgrobniim natpisom otkriveni su 966. g. prigodom rekonstrukcije crkve sv. Panteleona. Ne zna se točno vrijeme njegova mučeništva.

– **Sv. Zakarija**, mučenik. Rimski martirologij bilježi da je on nikomedijski mučenik, a kasniji istraživači smatraju da se radi o zamjeni imena.

– **Sv. Krispul i Rastitut**, mučenici. Zapisani su zajedno, iako nisu zajedno mučeni.

– **Sv. Asterij**, biskup u mjestu Petra u Arabiji početkom 4. st. u vrijeme sukoba s arijancima.

11. SV. BARNABA, apostol

Blagdan

Josip, prozvan Barnaba («sin utjehe»), levit, ciparski Židov, jedan je od najutjecajnijih i najuglednijih članova prve Crkve u Jeruzalemu. Prema događaju u Listri (Dj 14, 8-18), bio je visok, dostojanstvena izgleda, staložena i mirna nastupa, pa su ga građani smatrali samim Zeusom. Riječ iz *Djela apostolskih* da je bio »*muž čestit i pun Duha Svetoga i vjere*« (11,24) jasno kaže da je u njegovu divnom tijelu bio i krasan i plemenit duh. To dokazuje sav njegov život i rad, kako je opisan u *Djelima*: nesebičan, altruist, pun smisla za zajednicu. Kad je ono prodao njivu u Jeruzalemu, sav je novac donio apostolima (4, 36). Od progonitelja Savla Crkva je dobila apostola naroda sv. Pavla dobrim djelom Barnabinom zaslugom. On ga je primio (9,27) i uzeo za suradnika u Antiohiji (2,19-26). Pošao je s Pavlom na prvo misijsko putovanje po Maloj Aziji (13 i 14). Zauzetno je djelovao na Saboru u Jeruzalemu (15,6 i 35) i jedan je od prvih radnika kršćanskoga karitasa (17,29-30). Nakon rastanka s Pavlom odlazi sa sv. Markom na Cipar (15,39). Dalje se njegov rad u *Djelima* ne spominje. Uveo je, dakle, Pavla na pozornicu i pustio ga da radi i svijetli, a sam se povukao u tišinu. Kasnija predaja veli da je bio u Aleksandriji, Rimu i Milanu, ali je vjerojatnije da je ostao na Cipru,

gdje su ga kamenovali. Kada mu je otvoren grob, nađen je prijevod Matejeva evanđelja, što ga je s aramejskoga na grčki jezik preveo sam Barnaba.

Današnja autokefalnost Ciparske crkve potječe od onoga poštovanja, što su ga sve Crkve iskazivale Barnabi kao osnivaču Crkve na Cipru. Današnji arhiepiskopi Cipra pravi su Barnabini nasljednici.

Spominje se nekoliko apokrifa (B. evanđelje, poslanice i dr.) koji se kite Barnabinim imenom. Nisu njegovi, ali je to još jedan dokaz kakav je ugled uživao u Pracrkvi i kasnijim vremenima.

Barnaba je prvi misionar, koji je pošao među pogane, pa bogoslužje ističe da se »poslu tom svetom predao srcem i dušom, umom i bićem cijelim«! To je svakako uzor i poziv svima, a posebno svećenicima, koji rade i među kršćanima i među nekršćanima.

HGJ

Istog dana

– **Sv. Felicij i Fortunat**, mučenici iz Akvileje u vrijeme careva Dioklecijana i Maksimijana.

– **Sv. Rembert**, biskup Hamburga i Bremena iz 9. stoljeća.

– **Sv. Parizij**, monah, kamaldoležanin iz Trevisa. Živio je u 12. st. a štuje se kao drugotni zaštitnik Trevisa.

– **Sv. Grgur Nazijanski**, biskup. God. 1580. na današnji dan preneseni su posmrtni ostaci ovog sveca u vatikansku baziliku sv. Petra. Zbog toga se danas spominje prijenos tijela toga velikog Kapadočanina koji se slavi 2. siječnja zajedno sa sv. Bazilijem.

12. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

– **Bl. Jolanda**, redovnica, klarisa. Rođena je oko 1235. godine. Otac joj je bio Bela IV., ugarski kralj. Kad joj je bilo 5 godina, dovedena je na kraljevski dvor u Krakov kod sestre kraljice sv. Kunegunde i tu je odgojena. Udala se za poljskog princa Boleslava s kojim je rodila tri kćeri. Nakon Boleslavove smrti, vratila se u Krakov kod Kunegunde koja je također u međuvremenu ostala udovica. Obadvije su stupile u samostan klarisa. Jolanda je kasnije postala starješica samostana u Gnieznom. Povjerenim sestrama je prednjačila u radišnosti i molitvi. Posebno je bila pobožna prema mucu Kristovoj. Umrla je na današnji dan 1298. godine.

Papa Leon XII. odobrio je njezino štovanje franjevcima konventualcima i klarisama, a papa Leon XIII. proširio je tu dozvolu za sve poljske biskupije. Kod stara klarisa danas se slavi kao obavezan spomendan, a kod ostalih franjevaca kao neobavezan.

– **Sv. Ivan od sv. Fakunda**, prezbiter. Rođen je u mjestu Sanhagun u Španjolskoj oko 1430. i bio je augustinac. Bio je glasoviti propovjednik i prior samostana u Salamanki gdje je i umro 1479. godine.

– **Sv. Bazilid, Cirin, Nabor i Nazarije**, mučenici. Bili su rimski vojnici za vrijeme careva Dioklecijana i Maksimijana.

– **Sv. Antonina**, mučenica iz Niceje u Bitiniji u vrijeme cara Dioklecijana.

– **Sv. Leon III.**, papa. Bio je nasljednik sv. Petra od 795. do 816. godine. Suradivao je s franačkim carem Karlom Velikim, borio se protiv zabluda adopcionizma i branio izraz »Filioque« u Vjerovanju. Održavao je mnoge sinode, ali i ulazio u mnoge sukobe. Povjesničar Bezzi kaže da nije bio veliki papa u nijednom pogledu. Zaoštravao je sukobe, a u tim sukobima nije imao jasno određeni stav koji bi bio prihvatljiv barem jednoj strani. Kongregacija za obrede ubrojila ga je među svece 1673. godine.

– **Sv. Olimp**, biskup, poginuo od arijanaca u Traciji.

– **Sv. Amfion**, biskup. Njegovo ime nalazi se među sudionicima Nicejskog sabora 325. godine. Sv. Atanazije ga ubraja među tvorce ortodoksnih spisa.

– **Sv. Onofrije**, pustinjač. Iz opisa nekog Pafnucija saznajemo da je Onofrije živio u egipatskoj pustinji potpuno gol i da za 60 godina nije vidio živa čovjeka. Opis Onofrijeva života dragocjeni je izvor za upoznavanje pustinjačkog života u Egiptu u prvim stoljećima kršćanstva.

13. **SV. ANTE PADOVANSKI, naučitelj**

Obavezan spomendan

Fernando (Ferdinand) de Bulloes y Taveira de Azevedo rođen je u Lisabonu (Portugal) od oca viteza na dvoru kralja Alfonza II. Nakon završetka katedralne škole u 15. godini stupi među kanonike sv. Augustina. Sam je zatražio da bude premješten u Coimbru, da ga rodbina ne uznemiruje i ne rastresa. U novom boravištu najozbiljnije se dao na studij Sv. pisma.

Upoznao je prve franjevce, kad su išli u Maroko kao misionari. Kad su uskoro njihova mučenička tjelesa ležala u augustinskoj crkvi u Coimbri, u Ferdinanda se rodila želja da postane mali brat i misionar i mučenik. Među franjevcima je dobio ime Antun i spremio se za Maroko. No, vjetar je bacio brod na italske obale i Ante se našao u Messini na Siciliji. Tu je proživio neko vrijeme i onda se zaputio na duhovski kapitul u Asiz (1221.), gdje je sreo sv. Franju Asiškoga i nakon kapitula pošao u samostan kraj Forlija.

Poznat je slučaj, kad ono pozvani propovjednik nije došao na ređenje mladomisnika, pa je provincijal naredio Anti da propovijeda. Svi su ostali zabezeknuti: bogoslovsko znanje, poznavanje Sv. pisma, odmjenost, rječitost, zanos... Sve je to bilo u njegovoj propovijedi. Odmah je imenovan propovjednikom i počeo obilaziti Italijom i južnom Francuskom. Na tisuće su ga slušale. Zatvarale se trgovine, sudnice i radionice. Svi su hrlili na Antine propovijedi. Bio je otvoren i jasan, upozoravao je na mane klera i puka, nije imao »dlake na jeziku«.

Sv. Franjo ga je imenovao učiteljem mladih franjevaca. On je prvi profesor teologije u Redu. Sačuvano je i Franjino kratko pismo »... *Draga mi je da predaješ sv. teologiju braći. Samo da zbog toga studija ne ugasne duh sv. molitve i pobožnosti, kako stoji u našem Pravilu...*« Franjo je jasan, a Ante je u potpunosti izvršio želju svoga Oca. Predavao je teologiju u Bologni, Montpellieru, Toulousi i Padovi. A sv. Franjo ga

je nazivao »*svojim biskupom*.« I danas središnje franjevačko sveučilište u Rimu nosi njegovo ime »*Antonianum*«, a papa Pio XII. proglasio ga je crkvenim naučiteljem (»*Evandeoski n.*«).

Nakon korizme u Padovi sav iscrpljen trebao se malo oporaviti na imanju kod prijatelja. No, zdravlja više nije bilo. Pogoršavalo se. Zaželio je da ga vrata u Padovu. Odmorili su se pred gradom u samostanu Arcella. Lagano je zapjevao himan s Jutarnje i tiho predao svoju sv. dušu Bogu.

Nije prošla ni godina dana, a papa Grgur IX. na Duhove 1232. (30. V.) proglasio ga je svecem. Od tada je njegov grob u Padovi cilj bezbrojnih hodočasnika. Gotovo se zaboravilo da je Portugalac.

Bio je vječiti putnik, uvijek u borbi za dobro, cijeli svijet je bio njegov samostan. Papa ga je nazvao »*Maljem krivovjernika*« i »*Kovčeg znanja Sv. pisma*«. Vrhunski evropski intelektualac (»naučitelj«) postao je zaštitnik nepismenih, siromašnih, bespravnih, djece i najnižih u društvu. Posvećene su mu mnoge crkve, samostani i kapele širom svijeta pa je i nazvan »*Svetac svega svijeta*« (Leon XIII.).

HGJ

Istog dana

– **Sv. Felikula**, djevica i mučenica iz Rima. Kult joj se iz Rima proširio u Ravenu kamo je sv. Grgur Veliki koncem 6. st. poslao njezine relikvije. Spomendan joj je zapisan na više dana u godini.

– **Sv. Fandil**, prezbiter. Bio je monah u Kordobi, a mučeništvo je podnio 853. g. za vrijeme arapskog napada na kršćane.

– **Sv. Fortunat i Lucijan**, mučenici u Africi. Njihova imena nalaze se i u Jeronimovu martirologiju.

– **Sv. Akvilina**, djevica i mučenica, iz feničkog grada Biblos za vrijeme Dioklecijana. O njoj je zapisano da je »mučeništvom sačuvala djevičanstvo«. U Carigradu se veoma pobožno štiju njezine relikvije.

– **Sv. Trifun**, biskup iz 4. stoljeća. Bio je biskup u današnjoj Nikoziji. Spominju ga sv. Atanazije, Jeronim i Sozomen.

14. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

– **Sv. Elizej**, prorok. Bio je dominantna figura 9. st. prije Krista. Životom je opravdao značenje svoga imena: »Bog je moje spasenje«! Njegovo štovanje na Zapadu posebno su širili karmelićani koji su ga smatrali drugotnim utemeljiteljem svoga reda. Za njegov grob u Samariji znao je i Jeromin, a u tradiciji je ostalo da su njegove relikvije koncem 8. st. prenesene u Ravenu.

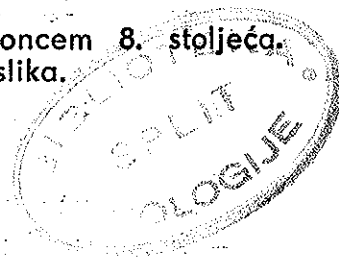
– **Sv. Marcijan**, biskup u Sirakuzi. Ne zna se sigurno ni mjesto ni vrijeme u kome je živio ovaj svetac. Vjerojatno je živio u 3. stoljeću, a zapisan je u nekim istočnjačkim liturgijskim knjigama.

– **Sv. Anastazije**, prezbiter, **Srećko**, monah, i **Digna**, djevica, mučenici iz Kordobe u 9. stoljeću.

– **Sv. Valerije i Rufin**, mučenici, za vrijeme Dioklecijana u francuskom gradu Soissons.

– **Sv. Metodije**, biskup carigradski. Rođen je u Sirakuzi koncem 8. stoljeća. Kao carigradski patrijarha zauzima se za pravilno štovanje sv. slika.

– **Sv. Eterij**, biskup u Vienni početkom 7. stoljeća.

15. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

– **Sv. Germana Cousin**, djeвица. Živjela je od 1579. do 1601. g. u blizini francuskog grada Toulouse. Podnoseći mnoge nedostatke i nedaće života izvježbala se u kršćanskim krepostima do te mjere da je zaslužila naslov svete. Svetom je proglašena 1867. godine. Njezino štovanje se jako proširilo po Francuskoj početkom našega stoljeća. Zaštitnica je »Djevojačkoga seljačkog pokreta« i kongregacije »Braća misionari«.

– **Sv. Vito**, mučenik iz vremena cara Dioklecijana. U Rimskom martirologiju uz njega se spominje i Krescencija i Modesto. To je kasniji dodatak.

– **Sv. Hezihije**, mučenik. Spominje se da je bio vojnik u Durostoru na području današnje Rumunjske u 3. stoljeću. Tu je podnio i mučeništvo.

– **Sv. Liba, Leonida i Eutropia**, djevice i mučenice iz mjesta Sibapoli u Mezopotamiji.

– **Sv. Landelin**, opat. Umro u Galiji oko 686. godine.

– **Sv. Dule**, mučenik iz Cilicije u 3. stoljeću.

– **Sv. Benilda**, mučenica iz grupe »kordopskih mučenika« polovicom 9. stoljeća.

16. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

– **Sv. Zlatko, Justina i drugovi**, mučenici iz Mainza. Zlatko je bio biskup u Mainzu, a Justina njegova sestra. Za vrijeme misnih obreda napali su ih Huni i, zajedno s ostalim prisutnim kršćanima, poubijali. To se zbilo najvjerojatnije 451. godine.

– **Sv. Fereol, prezbiter, i sv. Ferucion**, đakon, mučenici. U francuskom gradu Besançon slove se kao utemeljitelji vjere u tim krajevima. Njihovo štovanje u tim krajevima širilo se već u 6. stoljeću.

– **Sv. Kvirik i Julita**, mučenici. Prema staroj predaji, zabilježenoj u Jeronimovu martirologiju, Kvirik je bio dijete od svega nekoliko godina kada je položio život naočigled majke Julite. Kult tih svetaca raširio se po Maloj Aziji, Siriji, Palestini, Španjolskoj i Italiji. U Rimskom martirologiju je zabilježeno da su mučeništvo podnijeli u Tarzu Cilicijskom.

– **Sv. Tihon**, biskup na Cipru u 4. ili 5. stoljeću.

– **Sv. Similijan**, biskup u gradu Nantes početkom 4. stoljeća.

– **Sv. Benon**, biskup u njemačkom gradu Mainzu u 11. stoljeću. Zaštitnik je Mainza i Bavorske.

17. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

– **Sv. Besarion**, pustinjač u Egiptu u drugoj polovici 4. stoljeća. Bio je učenik sv. Antuna, pustinjača.

– **Sv. Grgur Barbarigo**, biskup (1626. – 1697.). Bio je biskup u Padovi. Svetim ga je proglasio papa Ivan XXIII. 1960. g. i uveo u kalendar za cijelu Crkvu. U obnovljenom kalendaru izostavljen je iz općeg kalendara.

– **Sv. Isauro**, đakon, **Bazilije**, **Inocent**, **Srećko**, **Jeremija** i **Peregrin**, mučenici. To je grupa atenskih mučenika koja je položila živote zbog vjere u Krista za vrijeme rimskog prefekta Triponcija. Njihovo mučeništvo je bilo sjeme novih kršćana među kojima su bili Ruf i Rufinijan.

– **Sv. Manuel**, **Sabelije**, **Išmael**, mučenici. Životnu trku završili u Kalcedonu po zapovijedi perzijskog kralja kome su prebjegli gonjeni progonstvima Julijana Apostate.

– **Sv. Himerije**, biskup Amelije u Umbriji. Njegove kosti su prenesene u grad Cremonu koncem 10. st. gdje se nastavilo štovanje ovog sveca.

– **Sv. Hipacije**, monah iz Frigije početkom 5. stoljeća.

– **Sv. Nikandro** i **Marcijan**, mučenici za Maksimijana.

18. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

– **Sv. Marko** i **Marcelijan**, mučenici za vrijeme cara Dioklecijana.

– **Sv. Leoncij**, mučenik. Bio je rimski vojnik, a mučeništvo je podnio u Tripoliju za upravitelja Hadrijana.

– **Sv. Eterij**, mučenik za Dioklecijana.

– **Sv. Marina**, djevica i mučenica iz Aleksandrije.

– **Sv. Amando**, biskup Bordeauxa koncem 4. i početkom 5. stoljeća.

– **Sv. Elizabeta Schönön**, djevica, njemačka benediktinka iz 12. stoljeća.

– **Sv. Cirijak** i **Paula**, mučenici.

19. **SV. ROMUALD**, opat *Neobavezan spomendan*

Stari grad Ravenna među brojnim svojim sinovima ima i Romualda, koji je u njemu rođen u plemenitoj obitelji oko 950. godine. U 20. godini života ušao je u glasovitu opatiju sv. Apolinara. Uskoro se zaželio pustinjačkog života i s jednim drugom pošao u okolicu Venecije. Nakon toga nalazimo ga u Španjolskoj, kamo ga je privukao život monaha u Cuixà. Tu je proveo jedno desetljeće i vratio se u Ravennu, gdje je nagovorio

svoga oca da stupi u samostan sv. Severa. Živio je i u Montecassinu i u mnogim drugim samostanima. Na svim tim putovanjima želio je obnoviti redovnički, odnosno pustinjački i monaški život. Tako mu je neki Maldolo darovao svoje polje i tu je uredio pustinjački život u skupinama. To je nešto između pustinjaka i monaha, posebna benediktinska grana — »kamaldoljani«, red vrlo zaslužan za Crkvu. I sv. Arnir, splitski nadbiskup i mučenik, bio je kamaldoljanin.

Car Oton III. imenovao ga je opatom u sv. Apolaru u Ravenni. Nakon godine dana vratio je caru opatski štap.

Na svojim putovanjima, osnivanjima samostana i obnovi stege nije Romuald ni nas zaboravio. Došao je Istru oko 1000. god. Osnovao je samostan kraj Limskog zaljeva. I danas je tu mala crkvice sv. Mihovila, a druga je oslikana freskama. Tu je i špilja (»Grotta sv. Romualda«), u kojoj je on pustinjački živio. Mnogi njegovi sljedbenici iz istarskih samostana pošli su kao misionari u Mađarsku i podnijeli mučeništvo. Njegov je učenik i sv. Gaudencije Osorski, biskup. Protiv volje porečkoga i pulskog biskupa Romuald je napustio svoje monahe u Istri i ponovno pošao u Italiju te i dalje radio na obnovi monaško-pustinjačkog života.

Umro je u San Biaggio in Fabriano, 19. lipnja 1027. god.

Njegov trud oko obnove redovništva, nastojanje da spoji život pustinjaka (eremita) sa životom samostanaca (cenobita), briga za bogoslužje (molio je cijeli Psaltir svaki dan), neprekidna šutnja, strogi post, ručni rad i molitva daju njegovu životu i njegovu redu osobiti pečat strogosti i ozbiljnosti, ali i dokaz kako je uvijek živio u promatranju Boga i kako se i na njega mogu primijeniti riječi napisane o Mojsiju: »Pokazao mu je Gospodin svoju slavu« već ovdje na zemlji.

HGJ

Istog dana

– **Sv. Gervazije i Protazije**, mučenici u Milanu koncem 3. ili početkom 4. stoljeća. Na današnji dan 386. g. njihove su kosti svečano prenesene u baziliku sv. Ambrozija u Rimu.

– **Sv. Julijana Falconieri**, djevica. Živjela je u 13. st. Firenzi i utemeljiteljica je Marijinih službenica.

– **Sv. Gaudencije i Kulmacije**, mučenici iz Arezza za vrijeme Valerijana.

– **Sv. Ursicino**, biskup i mučenik iz Ravene. Živio u 6. stoljeću.

– **Sv. Zosim**, mučenik iz Pizidije za vrijeme cara Trajana.

20. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

– **Sv. Silverij**, papa. Bio je papa od 536. do 537. g. u vrijeme teških političkih borbi između Bizanta i Istočnih Gota. Umro je protjeran iz Rima.

— Sv. Ario, biskup grada Petra u Palestini. Živio je u 4. st. i sudjelovao je na saboru na Sardiniji 343. godine.

— Sv. Florentina, djevica, sestra sv. Leandra i sv. Izidora Seviljskoga. Rođena je u Kartagi polovicom 6. stoljeća, a umrla je u Sevilji kamo se preselila s braćom i roditeljima.

21. SV. ALOJZIJE GONZAGA, redovnik

Obavezan spomendan

Ferrante Gonzaga, markiz od Castigliona i brat vojvode od Mantove, dobio je svoga prvorođenca Alojzija 9. ožujka 1568. godine. Unaprijed je bio određen da bude vojnik, časnik, vojvoda, markiz, član ondašnjega visokog društva bilo u Firenzi, ili Mantovi, Parmi, Torinu, ili Madridu. Blistava budućnost. No, mladić je mislio drukčije. U dvanaestoj godini primio je prvu sv. pričest iz ruku sv. Karla Boromejskoga. Nakon duge borbe u obitelji uspio je potpisati svojom rukom da se odriče nasljedstva i prvenstva u korist mlađega brata. Slobodan, s već prije položenim zavjetom čistoće, htjede u kapucine i konačno svrši u isusovce. Razlozi su jednostavni: kao redovnik bit će širomašan, jer mu se zgadilo bogatstvo u obitelji i borba za vlast i posjede i kao plemićki sin neće biti imenovan u visoke crkvene službe, kao što je jedan njegov rođak u osmoj godini imenovan biskupom a u četrnaestoj kardinalom. A takve službe u ono doba bile su gomilanje bogatstva, svetovni način života i pomalo bijeg od Boga Alojzije je svjesno to izbjegao i postao obični mali redovnik.

Kad je još jednom između njegove braće izbila velika svada oko posjeda (a takvih je svada u obitelji bilo bezbroj) i kad su mnogi pravnici i »crkveni svjetovni uglednici« pokušali stvar srediti (ali bez uspjeha), opet je pozvan stariji brat Alojzije i svojom mudrošću, iskrenošću, upornošću i nepodmitljivošću uspio je braću pomiriti. A nakon Alojzijeve smrti braća će se svađati, pa će i Rudolf i Diego biti ubijeni, a i majka premlaćena.

Mladić iz takve sredine, zreo, jasan sebi i drugima, trebao je po općem uvjerenju jednoga dana biti general Družbe Isusove. No, on je mislio na misije preko oceana. Hranio se Kanizijevim »Razmatranjima«, a duhovni vođa mu bijaše sv. Robert Bellarmino. Molitva mu je bila disanje duše. Borio se protiv prirodene oholosti, ostao nevin u svim burama dvo-rskih i prinčevskih zabava i uvijek otvoren milosti.

Kada je 1591. harala kuga u Rimu, Alojzije se nije bojao obilaziti bolesnike i biti bolničar. Noseći na svojim ramenima jednoga polu-mrtvača, što ga je pokupio s pločnika, zarazio se i uskoro od kuge umro 21. lipnja. Pokopan je u crkvi sv. Ignacija u Rimu. Proglašen svetim 1726. Zaštitnik je katoličke mladeži.

HGJ

Istog dana

- Sv. Terzo, biskup i mučenik. Prema staroj predaji, to je učenik sv. Pavla i pisac poslanice Rimljanima (16,32).
- Sv. Demetrija, djevica i mučenica u Rimu za cara Julijana Apostate.
- Sv. Euzebije, biskup i mučenik, jedan od revnijih branitelja pravovjerja u 4. stoljeću. Umro je na današnji dan 380. godine, a ubila ga je jedna arijanka, kojoj je Svetac oprostio prije smrti.
- Sv. Alban, prezbiter i mučenik. Živio je u Magonzi u 4. stoljeću.

22. SV. PAULIN NOLANSKI, biskup

Neobavezan spomendan

Njegovo potpuno ime glasi Poncije Meropije Paulin. Sin je iz senatorske obitelji u južnoj Galiji, u Bordeaux-u g. 353., godinu dana prije velikog Afrikanca Augustina.

Njegovi su se roditelji smatrali kršćanima u odnosu na poganska svoja dotadašnja vjerovanja. No, nisu se isticali bogzna kakvim idealnim kršćanskim životom. Više su vrijedili izvanjska uglađenost, govornički talent, pjesničko umijeće i politika nego živa vjera, milost, askeza.

Sve se to odrazilo na Paulinu. Odgajan je bio u školi svoga zemljaka Auzonija koji je uživao svjetski glas i uz to bio odgojitelj cara Gracijana. Na taj način je omogućavao svojim prijateljima uspon k višim častima. I Paulin je bio njegov omiljeni učenik. Poče pisati stihove očekujući unosan posao. Kada je kasnije Auzonije promaknut u vrhovnog upravitelja Galije, pobrinuo se da Paulin postane konzulom. Tada se njihovi putovi razidoše. Paulin krenu u Campaniju gdje je njegova obitelj imala posjed i vjenčao se s odličnom jednom Španjolkom. Korespondencija s Auzonijem nije prestala.

Auzonije je opazio da Paulin postupno mijenja svjetovni nazor. Uto u malenom gradiću Paulin dozna za svećenika i priznavaoca Feliksa, koji je poslije mnogih progonstava umro u miru Božjemu. Spomen na toga kreposnog muža ostade mu duboko urezanim u pameti. U njemu se tada sukobiše dva svijeta: poganski i uzorni kršćanski život. Ovaj drugi kod njega stvori nemir. Napokon upozna što se to zapravo krije pod nazivom »kršćanin«. Dugo se i teško borio sa samim sobom. Raspon između dosadašnjeg načina življenja i ovoga novog za koji je čuo bio je prevelik da bi ga odjednom mogao premostiti. Odluči napustiti svoju dosadašnju državnu službu.

Slijedeći korak bio je primanje krštenja, i to tek u 63. godini života. Za taj svečani čin odabrao je mjesto rođenja-Bordeaux. Tu gdje su ga poznavali kao velikog gospodina nek sada vide novog čovjeka-kršćanina! Upoznao se zatim s biskupom tourskim sv. Martinom, koji ga je izliječio od bolesti očiju. Susreti s uzornim mužem ostaviše na njega dubok utisak. Odluči prekinuti sasvim s dosadašnjim načinom života. Sa svojom supru-

gom, koja je dijelila njegove misli, nastanio se u Španjolskoj. Razda svoj tamošnji posjed prodirući sve dublje u tajne duhovnoga života. Kad im je umrlo jedino dijete, sporazumno su se rastavili.

Paulin nije dugo ostao u Španjolskoj. Čeznuo je za Nolom, gdje je Božja milost takla njegovo srce. Puk ga je htio malne silom zadržati i prisiliti da o Božiću g. 395. u Barceloni primi svećenički red. No, to je bilo uzaludan pokušaj. Nekoliko sedmica kasnije uputi se u Italiju. Također je uzalud sijedi Ambrozije pokušao da ga priveže uz Milan. Paulin se smirio tek onda kad je u nekoj kući, koja je bila nalik samostanu do grobne crkve sv. Feliksa bila podignuta. Iako je on u Campaniji još uvijek imao svojih posjeda, njegov se način življenja nije ni u čemu razlikovao od strogog i siromašnog pustinjačkog života. U Campaniji njegov primjer nije ostao bez posljedica. Mnogo se ljudi skupilo oko njega. Bez nekoga čvrstog pravila ta je malena zajednica živjela 15 godina svoj dnevni raspored u molitvi, studiju, noćnom bdjenju i pobožnim vježbama. S njim su vodili korespondenciju Ambrozije, Augustin i Jeronim.

Kad je u Noli umro biskup, za njegova je nasljednika izabran Paulin g. 409. Trebalo se sada pokazati da li će muž koji je bio kroz 15 godina upućivan u asketski život i u teologiju biti sposoban voditi svoju biskupiju. Valja znati da je to bilo u doba kad su prijetili juriši gotskih i vandalskih ratova. Rijetko je nekom svećeniku bila stavljena na ramena služba u toliko uzburkanom vremenu. No, Paulin se pokazao jakim da nosi to breme. Stajao je kao biskup na čelu deset tisuća ljudi.

Breme svoga biskupstva Paulin je nosio kroz dvadeset godina. Svake je godine hodočastio u Rim. Od silnih napora tjelesne su sile popustile; umro je 22. lipnja 431. Car Oton III. prenio je njegove moći u crkvu sv. Bartolomeja na tiberskom otoku u Rimu g. 1000. Papa Pio X. je naredio da se sv. moći vrate natrag u Nolu.

Sv. Paulin je poznat i kao kršćanski pjesnik koji je ispjevao mnoge pjesme.

Poznate su njegove riječi: »Neka nitko ne misli, da su nevjernici moćniji oružjem i snagom od nas! Bog ih je na nas poslao zbog naših grijeha, da nam smrtnim strahom očituje pravi život. Uzdajmo se stoga u Boga, neka naše oružje bude znak križa! Bog će biti naša tvrđava!«

FC

Istog dana

Sv. Toma Morus, mučenik

Rodio se u Londonu g. 1478. u Mliječnoj ulici. Otac mu je pripadao visokom plemstvu, a ipak je stanovao u priprostoju kući. Toma je trajno ostao zahvalan ocu na njegovu strogom odgoju i jednostavnosti.

Kao paž kardinala i lorda kancelara Mortona iz Canterbury-a mogao je baciti pogled na dvorsko društvo i u humanistički svijet učenjaka. S 15 godina krenu na sveučilište u Oksford. Za dvije godine već je poznavao Platona i Aristotela kao i velike učitelje skolastike. Bio je također u društvu »kralja humanista« Erazma Rotterdamskog.

Na studijama je iskoristio svaku minutu. Pod kaputom je nosio pokorničko odijelo. U crkvi sv. Lovre držao je javna predavanja o Božjoj državi kako je zamišlja

Augustin. S 25 godina član je Donjeg doma. Jedini se on usprotivio podizanju kraljevskog poreza i tako kod naroda stekao veliki ugled.

Kasnije ga vidimo kroz 4 godine u londonskoj kartuziji. Htio je okušati da li je za njega monaški život. Došao je na koncu do spoznanja da taj život nije za njega. Bilo mu je jasno također da za njega nije svećeništvo.

Sa suprugom Anom imao je četvero djece. U njegov su stan u Chelsea dolazili rado umjetnici i učenjaci. Među njima je bio i Holbein Mlađi, koji ga je portretirao.

Toma Morus je uživao velik ugled i kod kralja koji mu je podjeljivao službe sve jednu za drugom. Ponekad bi ga potražio u Chelsea, gdje su raspravljali o kršćanskim istinama.

Udar čekića kojim je Luter pribijao svoje teze na vratima crkve u Wütembergu odjeknuše i do Engleske. No, nove ideje još nisu našle pristalica. Kralj je jednim pismom zauzeo stav protiv Lutera. No, Morus je dobro poznao strastvenu narav svoga vladara i u sebi držao da će kralj pristati uz reformatora iz Wütemberga ne iz religioznih pobuda nego zbog seksualne neobuzdanosti. To se i obistinilo.

Kralj je zaželio imati za svoju drugu ženu dvorsku damu Anu Boleyn i otjerati svoju pravu ženu Katarinu iz Španjolske. Učenjaci i crkveni dostojanstvenici od straha privolješe na kraljevo traženje da se razvede sa svojom zakonitom ženom. Neustrašiva se pokazala samo dva muža: Ivan Fisher, biskup iz Rochestera i vitez Toma Morus.

25. listopada kralj je digao Morusa na čast kancelara i čuvara pečata. Pokušao je skloniti toga uvaženog čovjeka svoga carstva. No, pokušaj se pokazao uzaludnim. Morus je kralja upozorio na završne riječi zakletve: »Uvijek valja više paziti na Boga.« Henrik VIII. je izgubio bitku.

Kad se g. 1531 Henrik VIII. proglasio »vrhovnim poglavarom engleske Crkve«, Morus je zamolio kralja da ga oslobodi službe kancelara. To će on ponoviti i slijedeće godine, kad budu izdani novi protucrkveni zakoni. Molbi mu je udovoljeno, i on se povuče u Chelsea, gdje je poučavao svoju djecu u kršćanskim istinama i ispravnom nazoru na svijet. U jednoj unajmljenoj kući skupljao je šareno društvo siromaha, beskućnika i nesposobnih za posao. U zelenoj samoći jednoga starog parka sagradio je kapelu, umjetničku sobu, biblioteku, u kojoj je primao goste, s njima se šalio i pisao knjige.

Kad se Ana Boleyn popela na prijestolje, dobi poziv i novac za novo odijelo. Kralj je, naime, htio, da Morus svakako bude prisutan kod ustoličenja. Kad Toma nije došao, kralj se razgnjevio. Toma Morus je zatim optužen zbog veleizdaje. 12. travnja Morus je bio pozvan po drugi put na državni sud, neka položi zakletvu supremacije, kojom se kralju pridavaju sve crkvene vlasti. Morus je to odbio, a s njim skupa i sjedi biskup Ivan Fisher.

Morusu je zatim konfiscirana imovina, a obitelj bila izručena bijedi. U zatvor mu dođe druga žena Alice, njegove tri kćeri, sin i zetovi zaklinjući ga neka privoli na kraljev zahtjev i sebi spasi život. Morus je ostao neumoljiv.

Godinu dana ovaj kreposni i učeni muž je čekao na svršetak procesa. Izdan je novi zakon kako bi se pronašao materijal za smrtu osudu. U to vrijeme Morus je napisao tri knjige: »Utjeha u nevolji«, »Smrt za vjeru« i »Razmatranja o mucu Kristovoj«. Kad su mu 12. VI. 1535. oduzeli knjige i pera za pisanje, bilo mu je jasno da se približava smrt. Zatvori kapke na prozoru uz primjedbu čuvaru: »Kad se obrtniku oduzmu roba i ratila, što mu drugo preostaje nego da zatvori daščaru?«

Tjelesno slomljen, oslonjen o štap našao se Toma Morus po posljednji put pred svojim sucima. Njegov blistavi obrambeni govor odbio se od njihovih kamenih obraza. Napustio je Wetmister Hall idući za krvnikom s ogoljenom sjekiricom. Plaćući zagrlji Morus po zadnji put sina Ivana i kćerku Margaretu, koji su još jedanput htjeli vidjeti oca prije njegove smrti. U jutarnjim satima 6. srpnja 1535. bi odveden kroz gusti špalir znatiželjnika prema Tower Hill-u gdje ga je čekalo gubilište. Pomoli se za kralja i položi glavu na panj. Kad je krvnik digao sjekiru, kroz grobnu tišinu od-

jeknuše šaljive riječi Morusove, dok je povlačio bradu u stranu: »Barem ti nisi počinila izdaju.« S tim riječima i čvrstom vjerom da će ubrzo gledati Boga licem u lice Toma Morus krenu u smrt.

FC

Sv. Ivan Fisher, mučenik

S ovim svijetlim imenom započinje jedno tamno poglavlje u povijesti Engleske. Po karakteru i učenosti nije bilo mnogo ravnih. Pao je kao žrtva sjetilnosti i svojevolje pohotljivog kralja. U mnogome je nalik proroku s Jordana.

Ivan Fisher je nikao iz malog puka g. 1469. Izgrađivao se tako da je već u mladim godinama postao doktor teologije, i vicekancelar sveučilišta u Cambridge-u. Ljubav prema znanosti nije umanjena, kad je g. 1504. ređen za biskupa u Rochesteru. Samo je sada znanost bila u službi jedne više ideje, navješćivanja Božje riječi.

Ivan Fisher je revno radio riječju i perom, posebno u svojim glasovitim propovijedima za čistoću vjere i za življenje u duhu Evandjelja. Protivnici mu nisu mogli pronaći ništa u njegovu neporočnom životu. Iako je imao znatne prihode, bio je siromašniji od tolikih pisara. Na njegovu kućnu čeljad su spadali prosjaci i siromasi čitavoga grada. Da uz svoje crkvene dužnosti i znanstveni rad smogne vremena i za njih, spavao je samo četiri sata.

Slično kao i njegov prijatelj Toma Morus pripadao je i on krugu humanista. Ozbiljno se bavio studijem Biblije i sv. Otaca. No, za razliku od tolikih drugih, on je zauzeo jasan i čvrst stav protiv Luterova naučavanja. Mladi kralj Henrik VIII., na čiji je odgoj jako uplivao, s početka ga je vrlo cijenio i govorio da nijedan kralj u Evropi nema takvog prelata s obzirom na znanost i krepost.

Kao učenjak i asket Ivan Fisher se nije namjeravao baviti visokom politikom. Tek sablazan Henrika VIII., koji je otpustio svoju zakonitu ženu Katarinu da bi se slobodno mogao oženiti s dvorskom damom Anom Boleyn, izvukla ga je iz skrovitosti. On je tada odvažno nastupio u prilog zakonite kraljice. Kralj se nato srdio i dvaput ga strpao u tamnicu. Kreposna muža više je boljelo to što kralj kani prekinuti s Rimom nego muke u tamnici.

Pojaviše se prvi protucrkvni zakoni. Prelaz Engleske na Reformaciju bio je neizbježan. U tom trenutku pogibli ostavi Ivan Fisher Rochester i pohiti u London. Pred kraljevim povjerenicima svečano izjavi 13. IV. 1534. da odbija zakletvu na nove zakone. Ponadao se da će na njegov prigovor kralj doći k svijesti i osloboditi se hirova. No, državna je vlast ugušila njegov protest u podrumima Tower-a.

Više od godinu dana proveo je sijedi biskup u strogom zatvoru, mučen od gladi, groznice, kašlja i bolesti na želucu, bez duhovne pomoći i utjehe knjiga. Uzalud se trudio Rim da ga oslobodi podijelivši mu čast kardinala.

17. lipnja 1535. pripremiše mu proces. Kad se neustraživi biskup i tada čvrsto držao katoličke nauke ne htijući opteretiti vlastitu savjest priznavanjem kraljeva brakolomstva, pogubljenje je bilo neminovno. 22. lipnja 1535. pade od krvnikove sjekire glava kreposnog i neustrašivog biskupa. Posljednje su mu riječi bile molitva za kralja i za domovinu. Četiri stoljeća kasnije Katolička crkva je biskupa Ivana Fisherá proglasila svetim. Štuje se 22. lipnja.

FC

– **Sv. Niceta**, biskup u rimskom gradu Romatiana koji se nalazi između današnjeg Niša i Sofije. Živio je koncem 4. i početkom 5. stoljeća.

– **Sv. Alban**, mučenik iz Britanije za vrijeme cara Dioklecijana zbog toga jer je u svojoj kući ugostio jednog kršćanina. Beda Časni je ostavio izvanredno lijepe zapise o ovom svecu.

– **Sv. Ivan**, biskup u Napulju.

– **Sv. Konzorcija**, djevica, u samostanu Cluny.

– **Sv. Inocent V.**, papa. Prvi je dominikanac na Petrovoj Stolici na kojoj je sjedio veoma kratko: od 21. veljače do 22. lipnja 1276. godine.

23. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

– **Sv. Josip Cafasso**, prezbiter, »biser talijanskog klera« (Pio XI.) rodio se 1811. a umro 1860. godine. Svetim ga je proglasio papa Pio XII. 1947. godine. Sv. Ivan don Bosco je za njega rekao da je bio: »... model svećeničkog života, učitelj klera savjetnik neodlučnih, tješitelj bolesnih, poticatelj klonulih, pomoćnik zatvorenicima, prijatelj svima.« Kod salezijanaca se slavi kao obavezan spomendan.

– **Sv. Agripina**, djevica i mučenica u Rimu za vrijeme cara Valerijana.

– **Sv. Ivan**, prezbiter i mučenik u Rimu za vrijeme cara Julijana Apostate.

– **Sv. Srećko**, prezbiter i mučenik iz talijanskog grada Sutri.

– **Sv. Zenon i Zena**, mučenici iz Amana u Arabiji. Zena je bila Zenonova sluškinja i, kad joj je gospodar zbog ispovijedanja kršćanske vjere zatvoren, sama se prijavila. To je bilo za vrijeme cara Maksimijana (286.-305.).

– **Sv. Eteldreda**, opatica iz druge polovice 7. stoljeća.

24. ROĐENJE SV. IVANA KRSTITELJA

Svetkovina

Aim Karem, malo selo 7,5 km udaljeno od Jeruzalema, rodno je mjesto Isusova rođaka, posljednjega starozavjetnog proroka, propovjednika, krstitelja, pokornika i mučenika Ivana, sina sv. Zakarije i sv. Elizabete. Sve što se dogodilo pri njegovu dolasku na svijet (Lk 1,5-80) upozorava na izuzetnu osobu.

Mlad napušta roditeljsku kuću i ide u Judejsku pustinju. Nedaleko je rijeka Jordan, Mrtvo more, a tu je i glasoviti Kumran, središte esenâ, židovskih redovnika. Ivan se bavio molitvom i pokorom, a onda je na obalama Jordana počeo propovijedati obraćenje (Mt 3). Mnoštvo je stizalo sa svih strana. On je govorio svima i sasvim konkretno: književnicima, učiteljima Zakona, farizejima, saducejima, poreznicima, vojnicima i ostalom narodu. Svi su se dali krstiti. Neki su mu postali učenici. Kasnije će sv. Pavao susresti u Efezu 12 Ivanovih učenika, koje je on krstio, a nisu ni čuli za Kristovu evanđeosku poruku i Duha Svetoga (Dj 19,1-7).

Ivan je među mnoštvom jednom ugledao i Isusa iz Nazareta. Isus je tražio da ga Ivan krsti, a on mu reče: »Ti mene trebaš krstiti, a eto ti dolaziš k meni« (Mt 3,14). U trenutku Kristova krštenja svi su doživjeli bogojavljenje: pojavio se Duh Sveti u liku goluba, a Očev glas zagrmi: »Ovo je moj ljubljani Sin« (Mt 3,13-17). Nakon krštenja i Isus je pošao u pustinju (Mt 4,1), a Ivan je i dalje »pripravljao put Gospodinu«. U drugom susretu Ivan je prstom upro u Isusa i upozorio učenike: »Evo Janjca Božjega, koji oduzima grijehe svijeta« (Iv 1,29). Ta dvojica Ivanovih učenika — Andrija i Ivan — pođoše za Isusom i postadoše njegovi učenici (Iv 1,35-40).

Značajno je da je Ivan bio svjestan svoje prave uloge. Kad su ga ljudi počeli smatrati Mesijom, rekao je: »*Ja nisam Krist (Iv 1,20). Za mnom dolazi jači od mene (Mt 3,11). On je Sin Božji*« (Iv 1,34).

Ivan nije imao dlake na jeziku. Govorio je jasno i otvoreno. To se nije sviđalo posebno onima iz višega društva. Kad je kralj Herod Antipa zaveo ženu svoga brata Filipa, ona je napustila muža u Rimu i u Palestini živjela u preljubničkom braku s Antipom. Ivan je javno istupio u obranu svetosti braka. Herodijada je tražila zgodu da mu se osveti. Kad je Herod u ožujku 30. godine slavio rođendan, Saloma, kći Herodijadina, izvrsno je plesala, pa je kralj obećao da će joj dati što zaželi. Nagovorena od osvetljive majke, zatražila je glavu Ivanovu. Kako je Ivan bio u tamnici u tvrđavi Makerontu na Mrtvom moru, Herod naredi da mu krvnik odsiječe glavu i donese je na pladnju djevojci, a ona je preda majci. Ivanovim učenicima ipak je bilo dopušteno da njegovo tijelo časno pokopaju (Mt 14,1-12).

Kršćani slave samo *tri rođendana*: Isusov na Božić, Marijin na Malu Gospu i Ivanov 24. lipnja. Već se iz toga može vidjeti, kako je od najstarijih vremena bio štovan Isusov Preteča. Bogoslužje je nadahnuto tekstovima iz Evanđelja. Ivanovo mučeništvo Crkva slavi 29. kolovoza. U bogoslužju je naglašeno da je Ivan Preteča, koji je »dovršio svoju trku« i »svjedočio ustima, životom, srcem, činima i svoju smjelu blagovijest zapečatio krvavo! «(Himan na Večernji).

HGJ

Istog dana

- **Sv. Faust i drugovi**, mučenici u Rimu za cara Nerona.
- **Sv. Rumold**, biskup i mučenik iz 7. stoljeća. Zaštitnik je biskupije Mechelen.
- **Sedmorica braće**, mučenici u Armeniji: Orjent, Herois, Farnak, Firmin, Ciriak, Londin. Mučeni za vrijeme Maksimijana.
- **Sv. Agoard, Agilbert i drugovi**, mučenici. Podnijeli mučeništvo u okolici Pariza oko 500. godine.
- **Sv. Simplicij**, biskup u gradu Autun u 4. stoljeću.
- **Sv. Teodulf**, biskup u belgijskom gradu Lalbes u 8. stoljeću.

25. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

- **Sv. Gulielmo iz Verticelli**, utemeljitelj benediktinske kongregacije Montevergine. Živio je na koncu 11. i početkom 12. stoljeća.
- **Sv. Sozipatro**, učenik sv. Pavla apostola.
- **Sv. Galikan**, mučenik u Aleksandriji za vrijeme Julijana Apostate.
- **Sv. Febronija**, djevica i mučenica za Dioklecijanova progonstva.

– **Sv. Prosper Akvitanski**, biskup u 4. stoljeću, propagator Augustinove nauke o milosti i predestinaciji. Njegov lik se nalazi na jednoj freski u bazilici sv. Klementa u Rimu.

– **Sv. Maksim**, biskup. Prema nekima, bio je prvi torinski biskup, ali to se ne može sa sigurnošću potvrditi.

26. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

– **Sv. Ivan i Pavao**, mučenici u Rimu za Julijana Apostate.

– **Sv. Perseveranda**, djevica. Mnogo se štuje u Španjolskoj i zapadnom dijelu Francuske gdje su mnoga mjesta prozvana po ovoj svetici.

– **Sv. Autelmo**, biskup u Belley-u u 12. stoljeću.

– **Sv. Vigilije**, biskup, izgubio život braneći pravu kršćansku nauku pred krivovjercima.

– **Sv. Salvije**, biskup, i **Superije**, mučenici u Galiji.

– **Sv. Pelagije**, mučenik iz Kordobe.

– **Sv. David**, pustinjač iz Soluna. Živio je u 5. stoljeću.

27. **SV. ĆIRIL ALEKSANDRIJSKI, biskup i crkveni naučitelj** *Neobavezan spomendan*

Bio je nećak patrijarha Teofila i njegov nasljednik g. 412. u egipatskom glavnom gradu. Znanstveno-teološku izobrazbu stekao je na glasovitoj katehetskoj školi rodnoga grada Aleksandrije. Godinama je bio u vezi s monasima gornjeg Egipta usvajajući njihov strogi način života.

U svojim nastupima bio je beskompromisan, a opet s druge strane uviđavan, bilo s krivovjercima novacijanima bilo protiv Židova koji su poticali pobune protiv kršćana. Time je ujedno došao u sukob s carskim upraviteljem Orestom. Ćiril mu je prebacivao da prekoračuje granice svoje vlasti. Kasnije je došlo do toga da je upravitelj teško ranjen a njegova prijateljica, poganska filozofkinja Hipacija bila umorena.

Trebalo je upotrijebiti mnogo truda da se ta ljaga digne s aleksandrijske Crkve. Nije bio najsretnije ruke ni u svom postupku prema carigradskom biskupu Ivanu Zlatoustom. On Zlatoustoga nije osobno poznavao. U svom postupku vjerovao je svom ujaku Teofilu.

Sv. Ćiril se pokazao neustrašivim na Nicejskom (325. g.) i Carigradskom (381. g.) saboru, kad je Crkva branila najprije božanstvo Kristovo a potom njegovo čovječstvo.

God. 429. digao se tek izabrani carigradski patrijarh Nestorije koji je zastupao mišljenje da su dvije naravi u Isusu Kristu bile odvojene. Po njemu, Otkupitelj nije Bogočovjek nego samo čovjek koji je na poseban način bio ispunjen Bogom. Na taj način bl. Dj. Mariju ne bi se smjelo nazivati »Bogorodicom«.

Ćiril se Nestoriju opro u svojoj uskrsnoj propovijedi. Pastirskim pismom egipatskim monasima ustade jasnim riječima protiv nove zablude. Kao odgovor Ćiril je primio grube pogrдне riječi. Videći da je njegov umjereni stav bezuspješан, Svetac se obrati papi u Rimu i samom caru. Valja znati da je car Teodozije već bio podbadан od pristalica Nestorijevih. No, sinoda je u Rimu pod predsjedanjem pape Celestina bila za Ćirila. Nestorija je izopćen iz Crkve, ako kroz deset dana ne opozove svoju zabludu. Na jednoj sinodi u Aleksandriji Ćiril je proširio papino pismo. Nestoriju posebnim spomen-spisom, koji sadrži dvanaest formula prokletstva.

Nestorije je odbio papino pismo i zapodjenuo borbu. Na 3. općem saboru u Efezu o Duhovima 431. stajali su sučelice Nestorije i Ćiril. Po papinu nalogu saboru je predsjedavao Ćiril. Nestorijeva tjelesna straža je vrijeđala poslanike na saboru, dok sam Nestorije nije ni malo pazio to što ga sabor proglašava krivovjercem i što mu osporava dalje biskupsko dostojanstvo. Kao protuustup sazva sabor u malom od četrdeset vjernih mu biskupa oslanjajući se pritom na pomoć državne vlasti.

Krivo obaviješten, car je smatrao Ćirila smutljivcem i posla legata da ga stavi iza brave. Zatvor je trajao dva mjeseca. Car je promijenio svoje mišljenje tek onda kad je doživio nezgode od tvrdoglavih i podmuklih krivovjeraca i kad je njegova sestra Pulherija ustala na stranu zatočenog biskupa Ćirila. Tako je on oslobođen. No, na njega su ostavila trag lišavanja zatvora, muke njegove braće koja su bila okružena uhadama kao i nemili događaji u vezi s g. 431. Sve se to čita u pismu što ga je Ćiril uputio caru.

Godine poslije efeškog sabora ispunjene su neumornim nastojanjem da se krivovjerni biskupi privedu k svijesti i obrate. No, njegov je poziv nailazio na neprobojnost njihova srca. Uz to je i teško obolio. Napokon pobijediše njegova uzorna spremnost za mirom i njegova snaga istine. Mir je napokon među biskupima na Istoku bio uspostavljen. Posljednje godine Ćirilova života protekoše u živoj korespondenciji s vodećim ljudima njegova doba i u revnom znanstvenom radu. To su brojna dogmatska, egzegetska i apologetska djela, krasni niz propovijedi i pisama. Tu se vidi Svečeva stvaralačka snaga, zadivljujuća učenost i željezna vjernost Rimu. Kad je g. 444. umro, s pravom ga nazvaše drugim Atanazijem.

FC

Istog dana

- **Bl. Guido Kortonski**, prezbiter, suvremenik sv. Franje Asiškoga i jedan od njegovih prvih drugova.
- **Bl. Bonaventura**, redovnik — franjevac iz Gubbia. Živio je u 13. st. a isticao se njegujući gubavce. Njegovo štovanje odobrio je papa Inocent XII. 1697. godine.
- **Sv. Krescencije**, učenik sv. Pavla apostola.
- **Sv. Zoil i 19 drugova**, mučenici iz Kordobe.
- **Sv. Anekt**, mučenik u Cezareji Palestinskoj za Dioklecijana.
- **Sv. Samson**, prezbiter. Živio je u Carigradu u 6. stoljeću.
- **Sv. Ladislav**, ugarski kralj u 11. stoljeću.

28. SV. IRENEJ, biskup i mučenik

Obavezan spomendan

»Posljednji apostolski učenik i prvi teolog«, čak »otac kršćanske dogmatike«, rodom je iz Smirne (Mala Azija), helenistički obrazovan, učenik, sv. Polikarpa, doselio u današnji Lyon (Francuska) kao đakon, misionar i propovjednik. Nakon mučeničke smrti sv. Potina (+177.) postaje biskup i »primas Galije«, pa taj titul i danas nose lionski biskupi, Irenejevi nasljednici.

Čim je došao u Galiju, prihvati se učenja dvaju *domaćih jezika* (latinskoga i keltskoga), iako su to za njega bili »barbarski« jezici. Shvatio je da nema evangelizacije bez približavanja narodu, koji treba evangelizirati. Gala nije trebalo učiniti Grkom, da bi mogao postati kršćanin. Tako je Irenej već u prvim počecima Crkve našao pravi ključ za misionarske nastupe. »Udomio« se u svojoj novoj domovini i nije »se okretao natrag« (Lk 9,62).

Kad je papa Viktor (189.-198.) htio da neke istočne Crkve prihvate rimski datum slavljenja Uskrsa pa i pod cijenu jedinstva Crkve, Irenej je ustao u ime svih biskupa Galije u obranu jedinstva, ili još bolje, protiv uniformizma i centralizma u nebitnim pitanjima. Davno je Irenej bio za zdravi *pluralizam*, vlastiti izraz i slobodu da svaki narod na svoj način hvali Boga.

Iako se u tom pitanju Irenej usprotivio papi Viktoru, kao ono apostol Pavao Petru (usp. Gal 2,11-19), ipak je u svemu stajao čvrsto *uz Petrovu Stolicu*. Tako je u jednom spisu ustvrdio da sve druge Crkve i svi vjernici moraju se u nauku slagati s Rimskom crkvom radi njezina posebnog ugleda: osnovali su je, naime, Petar i Pavao, prvaci apostolski.

Ovaj junački biskup ubrzo je shvatio da su borbe, razdori i hereze pojave protiv kojih treba ustati u prvom redu *uzornim životom*, a onda *pisanom riječju*. Kao da je znao za dekret Drugoga vatikanskog sabora »*Inter mirifica*«. Osim propovijedanja, prihvatio se i pisanja protiv ondašnjih heretika (montanista i gnostika). U raspravama »*Protiv hereza*« i »*Tumačenje apostolskog propovijedanja*« nije sistematičan, ali je vjerni prenosilac (tradicijski) nauka apostola i vjere Pracrkve. Snažno napada herezu kao nauku, ali je pun ljubavi prema ljudima koji drukčije misle. U svemu tome pokazao je puno ljubavi, dobrote i čovjekoljublja (usp. Tit 3,4). Ostvario je značenje svoga imena (Irenej-Mirko) u svakidašnjem životu i nastupu (učio domaće jezike i predano misionarski radio), u teološkim raspravama (knjige) i na planu opće Crkve (spor pape Viktora s maloazijskim Crkvama). Nije sigurno da je bio mučenik. Umro je u Lyonu oko 202. godine. Bogoslužje ističe da je bio borac za »*pravi nauku vjere i mir Crkve*« (Molitva) i da mu je život odgovarao imenu (antifona na Jutarnji).

Istog dana

- Sv. Benigno, biskup i mučenik. Posebno se štuje u Utrechtu.
- Sv. Papija, mučenik za Dioklecijana.
- Aleksandrijski mučenici: Plutarh, Serem, Heraklid, Heron, Raid, Potamiena i Marcela.
- Sv. Argimir, monah i mučenik iz Kordobe u 9. stoljeću.
- Sv. Pavao I., papa. Bio je papa od 757. do 767. godine.
- Sv. Vinka Gerosa (1784.-1847), djeвица, suosnivateljica instituta Sestara od ljubavi. Svetom ju je proglasio papa Pio XII. 1950. g. i odredio da joj spomen bude 14. svibnja.

29. SV. PETAR i PAVAO, apostoli

Svetkovina

Sv. Petar-Šimun, sin Jonin (Iv 1,42) iz Betsaide na Tiberijadskom jezeru u Galileji, bio je mlađi brat sv. Andrije, koji ga je doveo k Isusu (Iv 1,41-2). Bili su ribari (Lk 5,1-11). Imao je kuću u gradiću Kafarnaumu. Bio je oženjen i čini se da mu je žena vrlo rano umrla. U prvom susretu Krist ga je nazvao »Kefa-Petar-Stijena« (Iv 1,42).

Po prirodi je bio sangvinik, eksplozivan, brz, živ i iskren. Tako je skočio u vodu, kad je iz lađe prepoznao Isusa (Mt 14,28), u Getsemaniju je udario mačem Malha, slugu velikoga svećenika (Iv 18,10). U popisu apostola dolazi na prvom mjestu (Mt 10,2). S Ivanom i Jakovom sačinjava uži krug Isusovih pouzdanika i kao takav, uz ostalo, svjedok je: uskrsnuća Jairove kćeri (Mk 5,37), preobraženja na Taboru (Mt 17,17), smrtne muke u Getsemanskom vrtu (Mt 26,37) i dr.

Krist mu najprije obećaje (Mt 16,16-19) i onda predaje *prvenstvo* u Crkvi (Iv 21, 15-17). Krist je to učinio po svom vlastitom izboru. Drugi su bili stariji (Andrija), obrazovaniji (Matej), skloniji mistici (Ivan)...

Nakon Uzašašća Petar nastupa kao vođa prve kršćanske zajednice i predlaže izbor na ispražnjeno mjesto Jude (Dj 1,15,26), drži prvi javni govor na dan silaska Duha Svetoga (2,14), obilazi nove kršćanske zajednice (9,32), nakon Jakovljeve smrti Herod ga baca u tamnicu, iz koje je čudesno izbavljen (12,1-19), učinkovito sudjeluje na Saboru u Jeruzalemu (15,6-11). Neko je vrijeme u Antiohiji; vjerojatno je obišao Malu Aziju i neke gradove u Grčkoj. Više je godina djelovao u Rimu, gdje je za Neronova progonstva 29. lipnja 67. godine zajedno s Pavlom podnio mučeništvo. Obješten je na križ, a molio je da to bude naglavice.

Među novozavjetnim knjigama nalaze se i dvije Petrove *poslanice* upućene kršćanskim zajednicama u Maloj Aziji, pisane nešto prije njegove smrti. Postoji i više apokrifa, koji mu se pripisuju (Evangelje, Otkrivenje, Djela i dr). Ima i više opisa njegova mučeništva (pasije).

Izuzetan lik sv. Petra osobito je značajan za cijelu Crkvu, jer je (uz ostalo) on bio *prvi biskup Rima* pa su i njegovi nasljednici (pape) vidljive glave Crkve, Kristovi zamjenici na zemlji. O toj temi je napisana neizmjerena literatura. Kratko spominjemo svjedoke njegova boravka i

smrti u Rimu: predaja s kraja 1. stoljeća, dok su još živjeli ljudi, koji su Petra osobno poznavali; Klement Rimski (kraj 1. st.) koji veli da su Petar i Pavao mučeni u Rimu; svećenik Gaj (kraj 2. st.) veli da može pokazati trofeje dvojice apostola; Dionizije Korintski (oko 170. g.) u pismu Rimljanima aludira na Petra i Pavla; Ignacije Antiohijski (+oko 110. g.) naziva ih »zapovjednicima« i dr. Značajno je napomenuti da se često na freskama i u pravoslavnim crkvama može vidjeti lik sv. Petra kako drži Crkvu (tako npr. u značajnom pravoslavnom manastiru Žiča iz 1310. g.). U tom pitanju značajni su najnoviji rezultati arheologije. Iskopavanja pod konfesijom sv. Petra u Vatikanu pokazala su grob i kosti u edikuli (zid iz 160. god.). Na temelju pronađenih novaca, grafita, oltara i stalne predaje smatra se da je to sigurno Petrov grob. I o tome postoji vrlo bogata literatura, posebno u novije vrijeme.

Nad grobom mu je Konstantin Veliki podigao divnu baziliku (319.-350.), koja je kasnije preuređenjima i rekonstrukcijama postala najveća i najljepša crkva na svijetu. Petrovo se štovanje razmahalo po svim kršćanskim zemljama. Posvećene su mu mnoge katedrale (u nas Đakovo i Mostar) i druge crkve. Kipari i slikari Istoka i Zapada ovjekovječili su njegov lik svojim dlijetima i kistovima. I mnoga su mjesta širom svijeta nazvana po njemu (u nas: Sv. Petar Ludbreški, Mrežnički, Ogulinski, S. P. u Šumi, Petrovo, Petrijanci, Petrinja, Petrovac, Petrovaradin, Petruševac, Petrovo Selo, Petrova Gora, Supetar i dr.).

Blagdan mu je zajedno sa sv. Pavlom 29. lipnja, na dan mučeništva; katedra, blagdan Petrova prvenstva i jedinstva Crkve, 22. veljače; posveta bazilike u Vatikanu 18. studenoga. Bogoslužje svih tih dana ističe Petrovu vjernost, mučeništvo, prvenstvo i jedinstvo Crkve.

HGJ

Sv. Pavao, potomak Benjaminova plemena (Fil 3,5), rođen u bogatoj farizejskoj obitelji u Tarzu (Mala Azija) oko 10. godine poslije Krista od oca rimskog građanina (Dj 22,28), pa je uz židovsko ime Savao dobio i rimsko Pavao. Uz materinski aramejski jezik dobro je u rodnom »sveučilišnom« gradu naučio grčki jezik (pa će kasnije u svojim govorima citirati grčke pisce, Dj 17,28). Mlad dolazi u Jeruzalem godinu dana nakon Kristove smrti ka glasovitom rabinu Gamalijelu (Dj 22,3). Kao revnitelj za otački Zakon sudjeluje u kamenovanju sv. Stjepana (Dj 7,35) i proganju drugih kršćana. Na putu u Damask doživo je čudesno obraćanje (Dj 9). Povlači se u pustinju, gdje moli i razmišlja. Barnaba ga dovodi apostolima i uključuje u kršćansku zajednicu u Antiohiji (Dj 9,27; 12,25).

Oko 40. god. daje se na evangelizaciju pogana, najprije u društvu s Barnabom u Antiohiji, zatim po Maloj Aziji, Makedoniji i Grčkoj (tri misijska putovanja). Pripremao je Sabor u Jeruzalemu i vjerojatno bio i u našim krajevima (usp. Rim 15,19; 2 Tim 4,10). God. 57. opet je u Jeruzalemu, gde su mu Židovi spremali smrt. Spasila ga je rimska vojska. Kada je nakon dvije godine tamnovanja vidio da će biti nepravedno osuđen, kao rimski građanin prizvao je na carski sud u Rimu (Dj

25,11). Bioravak u istražnoj tamnici u Rimu iskoristio je za evangelizaciju. Možda je nakon oslobođenja bio i u današnjoj Španjolskoj (Rim 15,24) i ponovno na Istoku. Pisanih svjedočanstava nema. Stara predaja tvrdi da mu je za Neronova vladanja odsječena glava na Ostijskoj cesti, 29. lipnja 67. god., gdje se i danas diže njegova veličanstvena bazilika.

Glavne podatke o njegovu životu i radu daju do u tančine *Djela apostolska*, a njegova teologija je sadržana u 14 njegovih poslanica (najstarija 1. Solunjanima — 51. god. — i najmlađa Kološanima i Filemonu — 63. god.).

Pavao je bio malen, neugledan, silno naobražen, odličan govornik, borben, beskompromisan, putnik »svjetski«, propovjednik, pisac, čovjek koji je povezoao Objavu Staroga zavjeta s teologijom Novoga. Kršćanstvo je približio intelektualcima i pravilno usmjerio intelektualnu moć Crkve. Premostio je jaz između židovstva i kršćanstva i uveo pogane u Crkvu. Snažno je naglasio stvarnost grijeha, milosti i otkupljenja. Upozorio je na opći poziv na spasenje i svetost (1 Sol 4,3), jednakost svih pred Bogom (Kol 3,11) i razradio teologiju o Crkvi kao mističnom Kristovu tijelu, posebno u poslanici Efežanima.

Blagdan mu je 29. lipnja sa sv. Petrom. Toga dana je glavna tekstova posvećena sv. Petru. Stoga se do posljednje liturgijske reforme slavio njegov spomen 30. lipnja. Blagdan njegova obraćenja (25. siječnja) naglašava pobjedu milosti i Pavlov apostolski rad. a posveta bazilike na Ostijskoj cesti (18. studenoga) općenito slavi Pavla kao apostola.

HGJ

Istog dana

- Sv. Marija, majka Ivana-Marka, Gospodinova učenika.
- Sv. Marcelo i Anastazio, mučenici za vrijeme Aurelijana.
- Sv. Siro, biskup u Genovi u 5. stoljeću.
- Sv. Kasio, biskup. Vijesti o njemu donosi sv. Grgur Veliki. Kasio je živio u 6. st. i bio biskup grada Narna.
- Sv. Benedikta, djevice. Živjela je u Rimu u prvim stoljećima kršćanstva. Rimski martirologij je stavlja na današnji dan.

30. SV. PRVOMUČENICI RIMSKE CRKVE

Neobavezan spomendan

U novom kalendaru nalazimo imena mnogih starih mučenika u Rimu iako im se ne samo tu nego posvuda na Zapadu iskazivalo štovanje. Ti su likovi ovijeni legendama i o njima ne postoje točni biografski podaci. Ipak se njihov spomen sačuvao u Rimskoj crkvi i ona ih sve skupa slavi na današnji dan.

U starom kalendaru su se slavili ovim redom: Marija, Marta, Audifaks i Abak (19. I.), Emerencijana (23. I.), Valentin (14.II.), Tiburcije, Valerijan i Maksim (14. V.), Aleksandar, Evencije i Teodul (3. V.), Jordan i Epimah (10.V.), Petronila (31. V.) koja se štuje kao djeвица i kao mučenica. Primus i Felicijan (19. V.), Proces i Martinijan (2. VII.). Sedam mučenika: Januarij, Filip, Feliks, Silvan, Aleksandar, Vial i Marcijal s mučenicama Rufinom i Sekundom (10. VII.), druga sedmorica: Krescencije, Julijan, Nemezije, Primitivus, Justin, Statej i Eugenij sa Simforozom (18. VII.), Feliks, Simplicije, Faustina i Beatrica (29. VII.), Abdon i Senen (30. VII.), Kirijak (8. VIII.), Tiburcije (11. VIII.), Timotej (22. VIII), Sabina (29. VIII.), Feliks i Adaukt (30. VIII.), Hadrijan (8. IX.), Gorgonije (9. IX.), Protus i Hijacint (11. IX), Nikomed (15. IX.), Hrizant i Darija (25. X), Felicita (23. XII.) i Saturnin (29. XI.).

Nije lako reći koji su bili razlozi toj izmjeni u novom kalendaru. Umjesto svih gore navedenih svetaca mučenika Rimski crkva iskazuje im štovanje svima skupa. Ipak pod nazivom »Prvih rimskih mučenika« ne treba shvaćati samo one gore navedene mučenike nego i na brojne žrtve Neronova progonstva poslije glasovitog požara u Rimu (19. srpnja 64. godine). Radi se o vrlo starim svjedocima vjere. Nisu dobili odmah mjesto u liturgiji jer su preminuli u doba kad je štovanje mučenika bilo tek u svojim povojima.

Prisjetimo se da je Jeronimov martirologij imao veći broj mučenika, njih 979, i to neposredno poslije elogija apostola Petra i Pavla.

Mučeništvo su u Rimu podnijeli neustrašivi kršćani, kako smatraju, u mjesecu kolovozu 64. godine.

Poglaviti izvor za povijesnu činjenicu jest povjesnik Kornelije Tacit (Annales XV, 44). Evo što tu čitamo:

»...držalo se da je požar nareden. Da stane na kraj tim glasovima, podmetnu Neron krivce i stavi na najrafiniranije muke one koji su bili omraženi sa svojih gadosti, a koje prosti narod nazivaše kršćanima. Ime im to dolazi od Krista, koji za Tiberijeva vladanja bude pogubljen po naredbi prokuratora Poncija Pilata. Potisnuto začas, nanovo provali to pogubno praznovjerje ne samo u Judeji gdje je imalo svoj izvor to zlo već i u samom Rimu, kamo se sa svih strana stječe i veliča sve što je sramotno i užasno. Tako najprije pohvataše one koji priznavahu; zatim na njihovo prokazivanje golemo mnoštvo, kojima se dokaza ne toliko da su krivi, za požar, koliko da gaje mržnju prema ljudskom rodu. Od onih koji pogibaju načiniše ruglo, da, ogrnuti u životinjske kože, izginu razdirani od pasa, ili na križ pribijeni, ili opet kao upaljene baklje da netom se uhvati mrak, izgarajući, posluže za noćnu svjetlost. Za taj prizor bijaše dao Neron svoje vrtove te priređivaše igre u cirku, gdje se miješao među svjetinu u odijelu kočijaša, ili stojeći na kolima. Zato se prema njima, iako su bili krivi i zasluživali najviše kazne, pobuđivala samilost kanda su bili žrtvovani ne javnom dobru već da se zadovolji okrutnost jednoga čovjeka (Nerona)«. (Usp. K. Tacit, Anali. Preveo J. Kostović. Zagreb 1970. str. 406-407).

Istog dana

FC

– **Bl. Rajmund Lulo**, mučenik. Rodio se u Palma del Maiorca 1235. godine. Bio je franjevački trećoredac. Začetnik je ideje o osnivanju kolegija u kome bi se spremali misionari među muslimanima. U tim zavodima se trebao posebno učiti arapski jezik. Rajmund je bio i plodan pisac. Napisao je oko 200 djela. U borbi protiv averoizma dobio je naslov »doctor illuminatus«. Sudjelovao je na ekumenskom saboru u Vieni 1311. – 1312. godine. Bio je prvi laik na jednom sveopćem saboru. Djelovao je kao misionar u Africi i tu je i život položio. Umro je na današnji dan 1316. godine. Njegovo štovanje odobrio je papa Leon X.

– **Sv. Lucina**, apostolska učenica. Isticala se pomaganjem potrebnih, posebno pomažući kršćane u zatvorima i njegovanjem grobova mučenika.

– **Sv. Emilijana**, mučenica u Rimu.

– **Sv. Bazilid**, mučenik u Aleksandriji za Septimija Severa.

Suradnici u ovoj rubrici:

BN – Božo Norac

FC – Franjo Carev

HGJ – Hrvatinić Gabrijel Jurišić

IK – Ivan Keravin

Svece koji nisu navedeni pod rubrikom **Istog dana**, a nisu potpisani, priredio: Marko Babić.